

Կոտայքի մարզի Արզելի միջնակարգ դպրոցի կառուցման

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
(Լրամշակված)

Պատվիրատու՝

Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ

Նախագծային կազմակերպություն՝

«ՀԳՇՆ» ՍՊԸ

ՇՄԱԳ իրականացնող՝

«ԳրինԹայմ» ՍՊԸ

ԵՐԵՎԱՆ 2025

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	4
1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	5
2. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	6
3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԴԱՇՏԸ.....	7
4. ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ	14
4.1. Նախատեսվող գործունեության համառոտ բնութագիրը	14
4.2. Էներգախնայողության ու էներգաարդյունավետության միջոցառումներ	18
4.3. Բարեկարգում և կանաչապատում	18
4.4. Ջրամատակարարում և ջրահեռացում.....	19
4.5. Էլեկտրամատակարարում	20
4.6. Ջեռուցում և օդափոխություն.....	22
4.7. Շինարարական աշխատանքների կազմակերպում.....	23
4.7.1. Շինարարության կազմակերպման համառոտ նկարագիր.....	24
4.7.2. Հիմնական մեքենա-մեխանիզմներ ու շինարարական անձնակազմ.....	26
5. ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.....	28
5.1 Բնապահպանական պայմանների բնութագիրը.....	28
5.2 Օդային ավազան.....	33
5.3 Ջրային ռեսուրսներ	34
5.4 Հողօգտագործում և հողային ռեսուրսներ.....	35
5.5 Կենսաբազմազանություն.....	35
5.6 Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ և պատմամշակութային հուշարձաններ	36
5.7 Ժողովրդագրական կազմ և բնակաչություն	37
6. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	38
6.1. Օդային ավազանի աղտոտում	38
6.2. Ջրօգտագործում և ջրային համակարգերի վրա ազդեցություն	40
6.3. Թափոնների առաջացում և կառավարում	41
6.4. Աղմուկի և թրթռումների ազդեցություն	42

6.5. Ազդեցությունն պատմամշակութային հուշարձանների վրա	42
6.6. Աշխատանքի անվտանգություն.....	43
7. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	44
7.1. Շրջակա միջավայրի պահպանություն և մեղմացնող միջոցառումները.....	44
7.2. Սոնիտորինգ.....	45
8. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ	46
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	48

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ.....	49
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ԻՐԱՎԻՃԱԿԱՅԻՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ.....	52
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՆԱԽՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ	53
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.....	55
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5. ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՂԲԻ ՏԵՂԱՓՈԽՄԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍ, ԿԱՆԱԶԱՊԱՏՄԱՆ ԵՎ ՏԱՐԱԾՔԻ ՈՌՈԳՄԱՆ ՀԱՏԱԿԱԳԾԵՐ	57
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՍԽԵՄԱ	61
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 7. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ	67
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 8. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ (ԲԿՊ)	68
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 9. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ/ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ՊԼԱՆ	74
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 10. ԲՈՂՈՔԻ ԳՐԱՆՑԱՄԱՏՅԱՆԻ ՁԵՎ.....	76
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 11. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿ ԵՎ ԱՎԱԳԱՆՈՒ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ	77

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ծրագրի նպատակը	ՀՀ դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության բարելավում
Պատվիրատու	ՀՏԶՀ
Նախագծային կազմակերպություն	«ՀԳՇՆ» ՍՊԸ, հեռ.՝ +374 10 27 43 07 Էլ. հասցե՝ hgsnvh@gmail.com
ՇՄԱԳ իրականացնող՝	«ԳրինԹայմ» ՍՊԸ, հեռ.՝ +374 55 354 -854 Էլ. հասցե՝ greentime.arm@gmail.com
Կառուցապատվող տարածքի գտնվելու վայրը	Կոտայքի մարզ, Նոր Հաճրն համայնք, գ. Արգել
Հողատարածքի մակերեսը	2.2 հա
Դպրոցի նախագծային հզորությունը	մինչև 576 աշակերտի համար նախատեսված դպրոց

1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն հաշվետվությունը մշակված է Կոտայքի մարզի Արգելի միջնակարգ դպրոցի կառուցման համար, որի նախագծային աշխատանքներն իրականացվել են «ՀԳՇՆ» ՍՊԸ-ի կողմից:

Նախատեսվող գործունեության նախագծային փաստաթղթերը մշակվել են Նոր Հաճրնի համայնքապետարանի կողմից 2025թ. տրված նախագծման թույլտվության (ճարտարապետահատակագծային առաջադրանք) հիման վրա, անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցման վկայականով ամրագրված համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողամասի սահմաններում:

Նախագծի մշակման համար հիմք են հանդիսացել.

1. Անշարժ գույքի իրավունքի գրանցման N 13072012-07-0258 վկայականը,
2. նախագծման թույլտվությունը՝ տրված Նոր Հաճրնի համայնքապետարանի կողմից 2025թ.-ին,
3. ինժեներատեխնիկական հետազոտությունների արդյունքները,
4. ՀՀ ում գործող օրենքներն ու նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերը,
5. Պատվիրատուի առաջադրանքը՝ պայմանավորված համապատասխան հատակագծային ու ծավալատարածական լուծումներով:

Նախատեսվող տվյալ գործունեության իրականացումը ենթադրում է բնապահպանական ազդեցության գնահատման իրականացում՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների: Նախատեսվող գործունեության աշխատաքային նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունը մշակված է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի և բնապահպանական ոլորտի այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի համաձայն:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 2014թ. հունիսի 21-ի ՀՕ 110-Ն (փոփոխությունները 2023թ. մայիսի 3) 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 8-ի «ա» ենթակետի համաձայն, նախատեսվող գործունեության նախագծային փաստաթղթերը ենթակա են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության:

2. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման նպատակն է բացահայտել նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կանխատեսվող բնապահպանական ազդեցությունները (շրջակա միջավայրը աղտոտող վնասակար նյութեր, թափոններ և այլ գործոններ), վերլուծել ու գնահատել դրանք, ցույց տալ, որ հնարավոր բացասական ազդեցությունների կանխարգելման, չեզոքացման և/կամ նվազեցման համար նախատեսված են անհրաժեշտ միջոցառումները: Գնահատման նպատակն է նաև նույնականացնել հնարավոր սոցիալական ազդեցությունները և օգուտները:

Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ հաշվետվությունն իրականացվել է ՀՀ օրենսդրության, մեթոդական և կարգավորող ընթացակարգերի պահանջներին համապատասխան, որում օգտագործվել են հետևյալ տեղեկատվական աղբյուրները.

- նախատեսվող գործունեության աշխատանքային նախագիծը և դրա իրականացման համար հիմք հանդիսացող փաստաթղթերը,
- նախատեսվող գործունեության տարածք դաշտային այցերի ընթացքում հավաքագրված տվյալներն ու տեղեկատվությունը,
- տվյալ տարածքի վերաբերյալ վերլուծությունները, քարտեզները, լուսանկարները:

Գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության փուլում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- աշխատանքային նախագծի հիման վրա նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության մշակում,
- շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ հանրային քննարկումների անցկացում,
- բնապահպանական փորձաքննության նպատակով նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ հաշվետվության ներկայացում (ներառյալ՝ հանրային լսումների արձանագրությունն ու մասնակիցների ցանկը) Շրջակա միջավայրի նախարարության «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ:

3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԴԱՇՏԸ

Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանական օրենսդրական և կարգավորիչ շրջանակն ընդգրկում է ավելի քան 30 բնապահպանական օրենքներ: Քաղաքաշինության ոլորտի համար առավել կիրառելի ազգային բնապահպանական քաղաքականությունները և օրենսդրական կարգավորիչ հիմքերն ներկայացված են ստորև.

- **ՀՀ Սահմանադրություն (2015).** 10-րդ հոդվածը սահմանում է, որ ՀՀ ընդերքը և ջրային ռեսուրսներ հանդիսանում են պետության բացառիկ սեփականությունը, իսկ հոդված 12-ը՝ պետության խթանիչ դերը շրջակա միջավայրի պահպանության, բարելավման, վերականգնման և բնական պաշարների ողջամիտ օգտագործման գործընթացում՝ հաշվի առնելով կայուն զարգացման սկզբունքները և պատասխանատվությունն ապագա սերունդների առջև, ինչպես նաև յուրաքանչյուր ոքի պարտավորությունը շրջակա միջավայրի պահպանման գործընթացում:
- **ՀՀ Օրենքը Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին, 2014թ. հունիսի 21-ի ՀՕ 110-Ն (փոփոխությունները 2023թ. մայիսի 3)** - պահանջում է իրականացնել ծրագրերի դասակարգում ըստ կատեգորիաների՝ կախված գործունեության տեսակից և չափերից, իրականացնել ազդեցությունների գնահատում, և պետական փորձաքննության իրականացման արդյունքում ստանալ փորձագիտական եզրակացություն:
- «ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001) - սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները:
- «ՀՀ Ջրային օրենսգիրք» (2002)
- «Ջրի ազգային քաղաքականության հիմնադրույթների մասին» ՀՀ օրենք
- «ՀՀ Ջրի ազգային ծրագրի մասին» ՀՀ օրենք (2006)
- «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենք (2006)
- «Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2008)
- **ՀՀ Օրենքը Թափոնների մասին (2004)** կարգավորում է թափոնների, այդ թվում շինարարական աղբի, հավաքագրումը, տեղափոխումը, պահեստավորումը, վերամշակումը և տեղադրումը ՀՀ-ում:
- **ՀՀ Օրենքը Մթնոլորտային Օդի Պահպանության մասին** (ընդունված 1994թ. և լրամշակված 2022թ.) - կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը, մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար

բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

- **ՀՀ Օրենքը Բնապահպանական Վերահսկողության մասին (2005)** կարգավորում է ՀՀ-ում պետական վերահսկողության կազմակերպումը տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից բնապահպանական օրենսդրության և ՇՄԱԳ փորձագիտական եզրակացության պահանջների կատարման վերաբերյալ;
- **ՀՀ Օրենքը Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին (2000)** կարգավորում է տնտեսական գործունեության վերահսկողության ստուգայցերի իրականացման արարողակարգերը:
- **ՀՀ Օրենքը Քաղաքաշինության մասին (1998)** սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում քաղաքաշինական գործունեության հիմնադրույթները և կարգավորում այդ գործունեության հետ կապված հարաբերությունները: Այն (հոդվածներ 13, 14, 15, 16, Գլուխ 6) կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը: Քաղաքաշինության ոլորտում բնապահպանական նորմերի և նորմատիվային փաստաթղթերի կիրառումն ապահովվում է Քաղաքաշինարարության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ. Հիմնական դրույթներ Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N65-Ն հրամանով (8 ապրիլի 2014):
- **ՀՀ Օրենքը Պատմության և մշակութային անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին (1998թ.)** սահմանում է իրավական և քաղաքական հիմքեր ՀՀ-ում մշակութային և պատմական հուշարձանների օգտագործման համար և կարգավորում է հարաբերությունները պահպանության և օգտագործման միջև: Այն նկարագրում է նոր հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում կիրառվող ընթացակարգերը, սահմանում է հուշարձանների պետական գրանցման կանոնները, դրանց շուրջ պահպանման գոտու գնահատումը, և պատմամշակութային արգելավայրերի ստեղծումը:
- **ՀՀ Օրենքը Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին (2006թ.)** սահմանում է Հանրապետության համալիր կամ առանձին բնական օբյեկտների, ինչպես նաև բնության հատուկ պահպանվող տարածքների էկոհամակարգերի զարգացման, վերականգնման, պահպանման, վերարտադրության և օգտագործման իրավական հիմքերը և պետական քաղաքականության հարաբերությունները: Համաձայն օրենքի բնության հատուկ պահպանվող տարածքները ըստ նշանակության դասակարգվում են միջազգային, հանրապետական և տեղական կարևորության տարածքների, ըստ

կատեգորիայի՝ պետական արգելոցի, ազգային պարկի, պետական արգելավայրի և բնության հուշարձանի:

- **ՀՀ Օրենքը Բուսական աշխարհի մասին (1999թ.)** սահմանում է ՀՀ պետական քաղաքականությունը բուսական աշխարհի պահպանման, պաշտպանության, օգտագործման և վերարտադրության ոլորտներում: Օրենքը սահմանում է բուսական աշխարհի պետական գույքագրման և պետական մշտադիտարկման իրականացման նպատակները, բուսական աշխարհի Կարմիր գրքի կազմման պահանջները և մոտեցումները, բուսական աշխարհի օգտագործման պայմանները, օգտագործման իրավունքից զրկելու պայմանները, բուսական աշխարհի պահպանման դրույթները և տնտեսական գործիքները բուսական աշխարհի ռեսուրսների կայուն օգտագործման և մշտադիտարկման համար:
- **ՀՀ Օրենքը Կենդանական աշխարհի մասին (2000թ.)** սահմանում է ՀՀ պետական քաղաքականությունը կենդանական աշխարհի պահպանման, օգտագործման և վերարտադրության ոլորտներում: Օրենքը սահմանում է կենդանական աշխարհի ուսումնասիրությունների, պետական մշտադիտարկման, պետական գույքագրման նպատակները, կենդանական աշխարհի Կարմիր գրքի կազմման սկզբունքները, կենդանատեսակների օգտագործման պայմանները, օգտագործման իրավունքից զրկելու հիմքերը, կենդանիների պահպանման դրույթները, և կենդանական աշխարհի ռեսուրսների կայուն օգտագործման և մշտադիտարկման տնտեսական գործիքները:
- **ՀՀ Օրենք Սեյսմիկ պաշտպանության մասին (12 հունիս, 2002 թ.)** սահմանում է ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության բնագավառի կազմակերպման հիմնադրույթները և կարգավորում է դրա հետ կապված հարաբերությունները:
- **ՀՀ Քաղաքաշինության մասին օրենք (05 մայիս, 1998 թ.)** սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում քաղաքաշինական գործունեության հիմնադրույթները և կարգավորում այդ գործունեության հետ կապված հարաբերությունները:
- **ՀՀՇՆ 31-01-2014** «Բնակելի շենքեր. մաս I. Բազմաբնակարան բնակելի շենքեր» շինարարական նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N 82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին
- **ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի հրաման N 11- Ն** «Շինարարական արտադրության կազմակերպման աշխատանքների կատարում Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին» (14 հունվար 2008) (Գլուխ IX):
- **ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի հրաման N 44** Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգ (28 ապրիլի 1998) պահանջում

է շինարարությանը վերաբերվող բոլոր նորմերի և ստանդարտների կիրառումը տնտեսվարող սուբյեկտի կողմից:

- **ՀՀ Կառավարության որոշում N 121-Ն** «Հայաստանի Հանրապետությունում վտանգավոր թափոնների գործածության գործունեության լիցենզավորման կարգը հաստատելու մասին» (2003) սահմանում է ՀՀ-ում վտանգավոր թափոնների գործածության գործունեության լիցենզավորման պայմանները և կարգավորվում է դրա հետ կապված հարաբերությունները:
- **ՀՀ Կառավարության որոշում N 108-Ն (2018 թ.)** «Բնակավայրերի կանաչ գոտիների չափերին և տեսակային կազմին ներկայացվող պահանջները սահմանելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 30-ի N1318-Ն որոշումը ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» սահմանվում է քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի կանաչ գոտիների չափերը՝ ըստ բնակավայրի տարածքի, կանաչ գոտիների տեսակները և կանաչապատման տարրերի տեսակային կազմը (տեսականին)՝ ըստ գոտիականության, ինչպես նաև կանաչ գոտիների անտառների պահպանությանն ու արդյունավետ օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները:
- **ՀՀ Կառավարության որոշում N 1059-Ա** (սեպտեմբերի 25, 2014 թ.) «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և ռազմավարության բնագավառում պետական ծրագիրը և միջոցառումները հաստատելու մասին» հաստատում է ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը՝ համաձայն հավելվածի 1-ի և Հայաստանի բնության հատուկ պահպանվող տարածքների պահպանության և օգտագործման բնագավառի 2014-2020 թվականների պետական ծրագրի միջոցառումները՝ համաձայն N 2 հավելվածի:
- **ՀՀ կառավարության N 1404-Ն որոշում 02.11.2017թ.** «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու և ՀՀ կառավարության 20.07.2006.N 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»
- **ՀՀ կառավարության N 781-Ն որոշում (31.07.2014թ.)** «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին»
- **ՀՀ կառավարության N 1504-Ն որոշում 25.12.2014թ.** «Պետական միջոցների հաշվին կառուցվող (վերակառուցվող, նորոգվող) օբյեկտներում էներգախնայողության եվ էներգաարդյունավետության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների կիրառման մասին»
- **ՀՀ կառավարության որոշում N 426-Ն (12 ապրիլի, 2018 թ.)**, «Նոր կառուցվող բնակելի բազմաբնակարան շենքերում, ինչպես նաև պետական միջոցների հաշվին

կառուցվող (վերակառուցվող, նորոգվող) օբյեկտներում էներգոխնայողության և էներգոարդյունավետության տեխնիկական կանոնակարգը սահմանելու մասին», որը սահմանում է համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգի՝ համաձայն հավելվածի:

- **ՀՀ կառավարության որոշում N 967-Ն ՀՀ** (14 օգոստոս, 2008 թ. «Բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին») հաստատում է ՀՀ-ում բնության հուշարձանների ցանկը՝ ըստ հավելվածի:
- **ՀՀ կառավարության որոշում N 71-Ն** «Հայաստանի Հանրապետության կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» (հունվարի 29, 2010 թ.) հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կենդանիների Կարմիր գիրքը՝ համաձայն հավելվածի:
- **ՀՀ կառավարության որոշում N 72-Ն** «Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին որոշումը» (հունվարի 29, 2010 թ.) հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գիրքը՝ համաձայն հավելվածի:
- **ՀՀ կառավարության որոշում N 596-Ն** (19 մարտ, 2015 թ.) ՀՀ-ում «Կառուցապատման նպատակով թույլտվությունների և այլ փաստաթղթերի տրամադրման կարգը հաստատելու և ՀՀ կառավարության մի շարք որոշումներ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» սահմանում է կառուցապատման նպատակով թույլտվությունների և այլ փաստաթղթերի տրամադրման կարգը՝ համաձայն N1 հավելվածի:
- **ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարի հրաման N-1243-Ն** (30 նոյեմբերի, 2015 թ.) «Սեյսմիկ պաշտպանության բնագավառի հատուկ և կարևոր նշանակության օբյեկտները սահմանելու մասին», որը սահմանում է սեյսմիկ պաշտպանության բնագավառի հատուկ և կարևոր նշանակության օբյեկտները՝ համաձայն հավելվածի:
- **ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի հրաման N 102-Ն** (28 դեկտեմբեր, 2020 թ.) ՀՀՇՆ 20.04-2020 «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարության նախագծման նորմեր» շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի փետրվարի 3-ի N 24-Ն հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»:
- **ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի հրաման N 49-Ն** (24.03.2016) «Հայաստանի Հանրապետության պետական հանրակրթական դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության բարելավման 2015-2030 թվականների ծրագրի շրջանակներում իրականացվող դպրոցական շենքերի ուժեղացման և նորի կառուցման համար Հայաստանի Հանրապետությունում գործող շինարարական նորմերով թույլատրելի առավել բարձր պահանջներ և պայմաններ կիրառելու մասին»
- **ՀՀ առողջապահության նախարարի հրաման N 12-Ն** (28.03.2017) «Հանրակրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատություններին ներկայացվող

պահանջներ» N 2.2.4-016-17 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարի 2002 թվականի փետրվարի 11-ի N 82 հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»

- **ՀՀ առողջապահության նախարարի հրաման N15-Ն** (19.09.2012) «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարակենցաղային սենքերի» N 2.2.8-003-12 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին»
- **ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի հրաման N 103-Ս** ՀՀՇՆ31-03.01-2014 «Հանրակրթական նշանակության շենքեր» շինարարական նորմերը հաստատելու մասին»
- **ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի հրաման N 43-Ս** (05.04.2018) «Բնակչության սակավաշարժ խմբերի և հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար շենքերի և շինությունների մատչելիության ապահովման նախագծման կանոնների հավաքածուին հավանություն տալու մասին» (<https://www.minurban.am/storage/Normative/43-A.pdf>):
- **ՀՀ կառավարության որոշում N 438-Ն** (20 ապրիլի, 2002 թ.) «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգ հաստատելու մասին» հաստատում է պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը:

Միջազգային համաձայնագրեր.

- ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիա (Նյու Յորք)
- «Կենսաբանական բազմազանության մասին» կոնվենցիա (Ռիո-դե-Շանեյրո)
- «Եվրոպայի վայրի բնության և բնական միջավայրի պահպանության մասին» կոնվենցիա (Բեռն)
- «Միջազգային կարևորության խոնավ տարածքների մասին, հատկապես որպես ջրաթոշունների բնակավայր» կոնվենցիա (Ռամսար.)
- «Միգրացվող վայրի կենդանիների տեսակների պահպանության մասին» կոնվենցիա (Բոնն)
- «Անհետացման եզրին գտնվող վայրի կենդանական ու բուսական աշխարհի տեսակների միջազգային առևտրի մասին» կոնվենցիա (CITES) (Վաշինգտոն)
- Լանդշաֆտների եվրոպական կոնվենցիա (Ֆլորենցիա)
- «Համաշխարհային մշակութային և բնական ժառանգության պահպանության մասին» կոնվենցիա (Փարիզ.)

- «Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին» կոնվենցիա (Ստոկհոլմ) (2003թ.վավերացվել է ՀՀ կառավարության կողմից)
- «Վտանգավոր թափոնների անդրսահմանային փոխադրման և դրանց հեռացման նկատմամբ հսկողություն սահմանելու մասին» կոնվենցիա (Բազել):

Ուղեցույցներ և ստանդարտներ

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող քաղաքաշինության բնագավառի նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի ցուցակ (2013), որը պարունակում է ՀՀ-ում գործող շինարարական նորմերի համակարգը, այդ թվում՝ տարբեր տիպի աշխատանքների անվտանգության վերաբերյալ:

Բնապահպանական որակի ստանդարտներ, որոնք կիրառվում են ջրային ռեսուրսների, օդի, ինչպես նաև աղմուկի և թրթռումների ազդեցությունը որոշելու համար, մշակված են և կիրառելի են նաև քաղաքաշինարարական ոլորտի համար:

4. ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ

4.1. Նախատեսվող գործունեության համառոտ բնութագիրը

Նախատեսվող գործունեության տարածքը գտնվում է Կոտայքի մարզի Նոր Հաճրն համայնքի Արգել բնակավայրի տարածքում, Վ.Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոցին պատկանող հողամասի սահմաններում, որի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 2,2 հա՝ համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման N 13072012-07-0258 վկայականի: Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման վկայականը, ինչպես նաև տարածքի շրջադարձային կոորդինատները (WGS-84 կոորդինատային համակարգով) բերված են [հավելված 1](#)-ում:

Ուսումնասիրվող տարածքը տեղակայված է Կոտայքի մարզի Արգել գյուղի ներկայիս գործող միջնակարգ դպրոցի տարածքում:

Նախատեսվող նոր դպրոցի տարածքն իրենից ներկայացնում է որոշակի թույլ թեքությամբ տարածք, որտեղ նախատեսվում է իրականացնել լայնամաշտաբ կանաչապատման աշխատանքներ՝ շուրջ 298 տարբեր տեսակի ծառերի տնկմամբ, որոնց մանրամասները բերված են սույն հաշվետվության բաժին 4.3-ում:

Արգելի նոր միջնակարգ դպրոցը նախատեսվում է կառուցել վերոհիշյալ վկայականի սահմաններում գոյություն ունեցող հողամասի սահմաններում: Տարածքի իրավիճակային հատակագիծը ներկայացված է [հավելված 2](#)-ում, համաձայն որի տարածքին կից առկա են տնամերձ հողատարածքներ և բնակելի շինություններ: Գոյություն ունեցող ամենամոտ բնակելի շինությունը գտնվում է նախատեսվող դպրոցի նոր շենքից 19.5մ հեռավորության վրա:

Նախատեսվող գործունեության նախագծային լուծումները հիմնվել են ՀՀ քաղաքաշինական և նորմատիվ փաստաթղթերի, ՀՀ գործող շինարարական նորմերի վրա, մասնավորապես.

- ՀՀՇՆ 30-01-2023 «Քաղաքաշինություն. քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծում և կառուցապատում»,
- ՀՀՇՆ 31-03-2018 «Հասարակական շենքեր և շինություններ» շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2001 թ. հոկտեմբերի 1-ի N82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին:
- ՀՀՇՆ 21-01-2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն»
- ՀՀՇՆ 20.04 «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն»
- ՀՀՇՆII-0.00-2006 «Հակահրդեհային անվտանգություն. նախագծման նորմեր»
- ՀՀՇՆ VI 13.102-99 «Բետոնյա և երկաթբետոնյան կոնստրուկցիաներ»
- ՇՈՒՍ 2.01.07-85 «Բեռնվածքներ և ազդեցություններ»
- ՇՈՒՍ 2.03.11-85 «Շինարարական կոնստրուկցիաների պաշտպանություն կորոզիայից»
- ՇՈՒՍ 12-01-2004 «Շինարարության կազմակերպում»
- Այլ նորմեր և կարգավորումներ:

Համաձայն նախագծային լուծումների դպրոցը նախատեսված է լինելու մինչև 576 աշակերտի համար:

Դպրոցական համալիրի կոնստրուկտիվ սխեման ընտրվել է սեյսմակայուն շինարարության գործող նորմերի և կանոնների համաձայն:

Դպրոցական մասնաշենքերի կոնստրուկցիաները նախատեսված են մոնոլիտ երկաթբետոնե շրջանակներով, իսկ ծածկերը միաձույլ երկաթբետոնից՝ հիմնավորված համապատասխան հաշվարկներով: Պատերը միաձույլ երկաթբետոնից են՝ 20սմ հաստությամբ, որոնք կոշտ կապված են ե/բ շրջանակների հետ և մասամբ ծառայում են որպես դիաֆրագմաներ:

Նախատեսվող դպրոցական համալիրն ունի ծավալահատակագծային բարդ ձև, ուստի մասնաշենքերը միմյանցից բաժանված են հակասեյսմիկ կարաններով:

Այն բաղկացած է 5 մասնաշենքերից, որոնք կազմում են ամբողջական համալիր և առանձնացված են սեյսմիկ կարաններով: Վերջինս հնարավորություն է ընձեռնում ապահովել մասնաշենքերի սեյսմակայունությունը և օգտագործել ռեյլեֆի թեքությունները: Դպրոցի տարածքում նախատեսված է նաև 42.7մ² կառուցապատման մակերեսով կաթսայատուն:

- **Մասնաշենքեր 1 և 2.** այս երկու ուսումնական մասնաշենքեր եռահարկ են, որոնք հանդիսանում են ուսումնական մասնաշենքեր՝ ներառելով դասասենյակները, լաբորատորիաների համակարգը և գրադարանը: Այս մասնաշենքերը միմյանց հետ կապված են 5 մետրանոց միջանցքով և ռեկրեացիայով:
- **Մասնաշենք 3.** եռահարկ է, որի առաջին հարկում ճաշարանն է՝ իր սպասարկման գոտիներով: Այս մասնաշենքում են տեղակայված նաև ֆոյեն և հանդիսությունների սրահը:
- **Մասնաշենք 4.** երկհարկ շինություն է, որում ներառված են սպորտդահլիճը սպասարկող համակարգերը՝ մարզիչի սենյակը, հանդերձարանները, ցնցուղարանները, սպորտգույքի սենյակը:
- **Մասնաշենք 5.** մեկ հարկանի շինություն է, որն իրենից ներկայացնում է սպորտդահլիճը, որի տակ տեղակայված են հրաձգարանը, ձեռնամարտի դահլիճը և սպասարկող սենյակները:

Դպրոցական համալիրն ունի ներքին բակ, որի վրա են բացվում ռեկրեացիոն գոտիների պատուհանները և պատշգամբները, և այն անմիջապես կապված է նաև ճաշարանի մեծ սրահի հետ:

Հատակագծային լուծումները ընդգրկվել են դասասենյակների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտդահլիճի, հանդիսությունների սրահի, ճաշարանի հարմարությունները ըստ գործող նորմերի: Դասասենյակները գոտևորված են ըստ I-IV, V-VI և VII-IXI դասարանի աշակերտների բաշխման:

Առաջին հարկում են տեղակայված I-V դասարանի աշակերտների համար գոտևորված դասասենյակների զբաղեցրած մակերեսները, արհեստանոցը, ճաշարանը, որոնք ապահովված են բակի կողմից առանձին մուտքով: Այս հարկում է տեղակայված նաև ուսուցչանոցը, բուժկետը, սանհանգույցները: Առաջին հարկը ապահովված է ռեկրեացիոն գոտիներով, որոնք ծառայում են որպես զրուցարաններ:

Առաջին հարկում է տեղադրված սպորտդահլիճին սպասարկող բոլոր հարմարությունները:

Առաջին հարկի ճաշարանից և ռեկրեացիոն գոտուց ապահովված է ազատ մուտք դեպի ներքին բակ, որը իր ծավալով կնպաստի դպրոցի մշակութային կյանքի կազմակերպմանը:

Երկրորդ հարկի առանձին թներում նախատեսվում է V-VI և VII-IX դասարանների աշակերտների ուսուցանումը:

Երկրորդ հարկում են տեղադրված ուսուցչանոցը, տնօրենի սենյակը և աղմինիստրատիվ բլոկն՝ իր առանձին գուգարաններով, ինչպես նաև մեթոդական սենյակը: Երկրորդ հարկի հատակագծային կարևոր հանգույց է հանդիսանում հանդիսությունների դահլիճը, որի բեմը ապահովված է թատերական դեկորացիաների սենյակով, դերասանական հանդերձարանով և ապակեպատ վիտրաժով մասնակցում է ներքին բակի ձևավորմանը: Ըստ աշխատանքային նախագծի ճարատարապետական լուծումների բեմի ապակեպատ հետնապատը նախատեսվում է կառուցել շարժական, որը հնարավորություն կտա ներկայացումներ կազմակերպել ներքին բակում:

Երրորդ հարկում տեղակայվելու են VII-IX դասարանի աշակերտների համար նախատեսված սենյակներ, մասնավորապես՝ նկարչական և երաժշտական ստուդիաներ, ինֆորմատիկայի սենյակներ, ինժեներական լաբորատորիա: Այս հարկում առկա է նաև ռեկրեացիոն բաց հարթակ, որը ևս կարող է ծառայել դասեր, պարապմունքներ և տարբեր այլ միջոցառումներ անցկացնելու համար: Այդ տարածքն ապահովված է երկու շվաքարանով և առանձին մուտքով դեպի տանիքի ծավալում տեղակայված ապակեպատ բուսաբանական լաբորատորիա:

Դպրոց ունի նաև նկուղային հարկ 1031.2մ², որն օգտագործվելու է որպես թաքսոոց:

Դպրոցի ողջ տարածքը նախատեսվում է բարեկարգված և կանաչապատել: Բակային հատվածում նախատեսված են 4 ջերմոցներ, հրդեհամարաման ջրի կուտակման համար նախատեսված 2 ռեզերվուարներով, սպորտային մարզադաշտ, ավտոկայանատեղի, ինչպես նաև ֆոտովոլտային արևային կայան:

Նախագծային լուծումներում հատուկ ուշադրություն է դարձվել մի շարք կարևոր հարցերին: Դպրոցական համալիրը ապահովված կլինի երկու վերելակներով, հատուկ գուգարաններով, թեքահարթակներով, որոնք նախատեսված են հենաշարժային խախտում/հաշմանդամություն ունեցող աշակերտներին սպասարկելու համար: Հետևապես դպրոցի բոլոր ենթակառուցվածքները կլինեն մատչելի և հասանելի հենաշարժային խնդիրներ ունեցող յուրաքանչյուր աշակերտի համար:

Դպրոցական համալիրի բոլոր մասնաշենքերն ապահովված կլինեն հակահրդեհային սարքավորումներով և հիդրանտներով, ինչպես նաև էվակուացիոն ելքերով: Բոլոր հարկերում աստիճանավանդակները և էվակուացիոն ելքերը նախատեսված են ըստ գործող նորմերի և ապահովում են սեյսմիկ և հակահրդեհային պահանջները:

Դպրոցի մասնաշենքերը նախատեսվում է ջերմամեկուսացնել համաձայն գործող նորմերի և տնտեսական նպատակահարմարության սահմաններում: Աշխատանքային նախագծով բոլոր մասնաշենքերում նախատեսված է ջեռուցման ներքին համակարգ, որի համար որպես ջեռուցման աղբյուր հանդիսանում է տարածքում նախատեսված կաթսայատունը:

Նախատեսված է տեսահսկման համակարգեր, որոնց օգնությամբ կիրականացվի դպրոցի ներքին և արտաքին հսկողությունը, հրդեհային ազդանշանման ավտոմատ համակարգ, ինչպես նաև հեռախոսակապի համակարգ, համակարգչային ցանց, զանգային և ժամավորման ցանցեր:

Դպրոցի հողամասն ամբողջ պարագծով ցանկապատված է: Տարածքում նախատեսվում է 99 կՎտ դրվածքային հզորությամբ արևային ֆոտովոլտային համակարգ՝ կազմված է 180 հատ ֆոտովոլտային վահանակներից:

Աղյուսակ 1. Նախագծվող դպրոցի հիմնական տեխնիկատնտեսական ցուցանիշները

ՑՈՒՑԱՆԻՇԸ	ՄԻԱՎՈՐ	ԾԱՎԱԼ
Դպրոցի նախագծվող տարողունակությունը	աշակերտ	մինչև 576
Մասնաշենքերի թիվը	հատ	5
Ընդհանուր հողատարածքի մակերես	ք.մ	22 000 (100 %)
Առկա և պահպանվող դպրոցի շենքի, կաթսայատան և էլ. ենթակայանի ընդհանուր մակերես	ք.մ	2306.4 (10.48%)
Առկա և պահպանվող ասֆալտապատ ճանապարհներ և մայթեր	ք.մ	1695 (7.71)
Դպրոցի նոր կառուցվող շենքի և կաթսայատան կառուցապատման ընդհանուր մակերես	ք.մ	2523.6+42.7=2566.3 (11.66%)
Այլ շինությունների (2 հատ ջրամբար + 4 հատ ջերմոց) կառուցապատման ընդհանուր մակերես	ք.մ	128+43.85=171.85 (0.78 %)
Բացօդյա ավտոկայանատեղիի զբաղեցրած տարածքի մակերես	ք.մ	220 (1%)
Բացօդյա մարզահրապարակի (վոլեյբոլի դաշտ) ընդհանուր մակերես*	ք.մ	540 (2.45%)
Արևային կայանի զբաղեցրած տարածքի մակերես	ք.մ	604 (2.75%)
Աղբարկղերի և ջերմոցների շուրջը նախատեսված բետոնե հարթակների ընդհանուր մակերես	ք.մ	161 (0.73%)
Կանաչապատման գոտու ընդհանուր մակերես*	ք.մ	9980.45 (45.37%)
Բարեկարգման գոտու ընդհանուր մակերես, այդ թվում. - ասֆալտապատ ճանապարհ՝ 2045 ք.մ - մայթեր՝ 65 ք.մ - ձևավոր բետոն սալիկներով ծածկույթ՝ 920 ք.մ - բրելկչա տիպի սալվածքներ՝ 585 ք.մ - ավազաման՝ 120 ք.մ - բետոնե աստիճան՝ 20 ք.մ	ք.մ	3755 (17.07%)
Ինժեներական ցանցեր		
Ջրամատակարարում	լ/վրկ	0.7
Ջրահեռացում	լ/վրկ	2.93
Արևային ֆոտովոլտային կայանի հզորություն	կվտ	99
Արևային ֆոտովոլտային վահանակների քանակ	հատ	180

* կանաչապատման տարածքի ընդհանուր մակերեսի համար հիմք են հանդիսացել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2014 թ. ապրիլի 9-ի ՀՀՇՆ 31-03.01-2014 շինարարական նորմերի 43 և 44-րդ կետերը, համաձայն որոնց կանաչապատման ընդհանուր տարածքի մակերեսը՝ հողատարածքի նկատմամբ տոկոսային հարաբերությամբ կազմում է $(9980.45 + 540) \times 100 / 22000 = 47.8\%$, որը ներառում է նաև բացօդյա մարզահրապարակի մակերեսը:

Դպրոցի նախագծում հաշվի են առնված նաև ներքին էլեկտրամատակարարման, արտաքին և ներքին ջրամատակարարման, կոյուղու, գազամատակարարման ցանցերի և օդափոխության համակարգերի ինժեներական լուծումները՝ ըստ ՀՀ շինարարական նորմերի:

Նախատեսվող գործունեության գլխավոր հատակագիծը բերված է [հավելված 3-ում](#):

Դպրոցի ներքին հարդարման աշխատանքները կիրականացվեն բարձրորակ և էկոլոգիապես մաքուր նյութերից: Նախագծման լուծումներում մեծ ուշադրություն է դարձված հաշմանդամություն ունեցող և սակավաշարժ խմբերի տեղաշարժն ապահովող և այլ հարմարեցված լուծումներին (թեքահարթակներ, հարմարեցված սանհանգույցներ և այլն): ՀՀՇՆ IV-11.07.01.2006 «Շենքերի և շինությունների մատչելիությունը բնակչության սակավաշարժուն խմբերի համար» շինարարական նորմերի պահանջներով նախատեսվել են թեքահարթակներ: Շենքի տանիքն իրականացված է կազմակերպված ջրահեռացմամբ: Նոր դպրոցն ապահովված է լինելու հրդեհային ազդարարման ավտոմատ համակարգերով, էվակուացիոն ուղիներով և ելքերով և այլն:

4.2. Էներգախնայողության ու էներգաարդյունավետության միջոցառումներ

Դպրոցի շենքի էներգախնայողության և էներգաարդյունավետության տեխնիկական լուծումները իրականացվել են համաձայն ՀՀ կառավարության 12.04.2018թ. N426-Ն որոշման դրույթների, շինարարական հատակագծերի և ՀՀ գործող նորմատիվային փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան: Էներգաարդյունավետության տեսանկյունից նախատեսված են միջոցառումներ շենքի երեսապատման համակարգի, բարձր էներգաարդյունավետությամբ պատուհանների տեղադրման, տանիքի և ստորգետնյա հարկի ջերմամեկուսացման ուղղությամբ, մասնավորապես.

- բարձր արդյունավետության ջերմամեկուսիչների կիրառում խողովակաշարերի և օդատարների համար՝ ջերմային կորուստների նվազեցման նպատակով,
- արտաքին կոնստրուկցիաների և օդատարների ջերմամեկուսացում,
- ջերմային կորուստների նվազեցման նպատակով բարձր արդյունավետության ջերմամեկուսիչների /пенopleкс/ կիրառում,
- օդափոխության համակարգում բարձր արդյունավետությամբ ղեկավարվող ջերմափոխանակիչների կիրառում և այլն:

4.3. Բարեկարգում և կանաչապատում

Նախագծային փաստաթղթերը պարունակում են առանձին բաժին դպրոցի տարածքի բարեկարգման և կանաչապատման վերաբերյալ, համաձայն որի կառուցապատումից ազատ մնացած տարածքները կբարեկարգվեն և կկանաչապատվեն: Դպրոցի տարածքի կանաչապատման աշխատանքների նախագծումն իրականացվել է հաշվի առնելով ՀՀ Կառավարության N 108-Ն (2018 թ.) որոշմամբ բնակավայրերի կանաչ գոտիների չափերին և տեսակային կազմին ներկայացվող պահանջները:

Նախատեսվող նոր դպրոցի տարածքում առկա են մի շարք պտղատու և դեկորատիվ ծառեր, որոնք հիմնականում պահպանվելու են: Շինարարական աշխատանքները պայմանավորված անհնար է դրանցից 14 ծառերի պահպանումը, որոնք ենթակա են հատման: Սակայն տարածքի 45.37% կամ 9980.45 ք.մ. նախատեսվում է կանաչապատել արժեքավոր և տեղանքի բնակլիմայական առանձնահատկություններին համապատասխանող բուսատեսակներով: Հատված

ծառերի փոխարեն տարածքում նախատեսվում է իրականացնել լայնամաշտաբ կանաչապատման աշխատանքներ՝ շուրջ 298 տարբեր տեսակի ծառերի տնկմամբ, ինչպես նաև ստեղծել ծաղկանոց:

Ուսումնասիրելով տեղանքի բնակլիմայական պայմանները, կանաչապատման համար ընտրվել են հետևյալ բուսատեսակները

- սոճի դրիմյան - 37 հատ
- սոֆորա - 23 հատ
- սյունաձև թույա - 148 հատ
- կատալպա - 48 հատ
- յունիպերուս - 42 հատ:

Տնկարկն իրականացնելու համար կմշակվեն համապատասխան խորության և տրամագծի փոստրակներ: Նախատեսվող կանաչապատման աշխատանքների համար կկիրառվի հողային աշխատանքների արդյունքում տարածքից հանված և պահեստավորված բուսահողը՝ 3280մ³ ծավալով: Վերջինս նախատեսվում է պահեստավորել դպրոցի հողատարածքի սահմաններում՝ գործող կաթսայատան հարակից տեղամասում (տես՝ նաև շին. հրապարակի կազմակերպման սխեմա):

Կանաչապատ տարածքի ոռոգումն իրականացվելու է տարածքի հյուսիսային հատվածով անցնող DN300 տրամագծի մետաղական ոռոգման ջրագծից de63 ջրագծով:

Ձուրը բաշխվելու է կանաչապատված տարածքի աջ և ձախ կողմերով: Սնող de63 ջրագծին ոռոգման համակարգը միանալու է de50, de40 PE 100 խողովակներով: Միացման հանգույցի 2 կողմերում նախատեսվում է կառուցել ե/բ կլոր փականային հորեր: Ներհրապարակային կանաչապատ տարածքների ոռոգումը նախատեսվում է իրականացնել ջրման ծորակների միջոցով՝ նրանց միացնելով $\Phi 32$ ճկափող: Խողովակները տեղադրվելու են խրամուղում՝ ավազի նախապատրաստական շերտի վրա, ծածկվելու են ավազի պաշտպանիչ շերտով, այնուհետև նաև փափուկ բնահողից լիցքով՝ տոփանումով: Կանաչապատման և ոռոգման հատակագծերը բերված են սույն հաշվետվության [հավելված 5](#)-ում:

Նորատունկ բուսականության խնամքը հետագայում կիրականացվի դպրոցի կողմից, ինչը կներառի նաև նորատունկ կանաչ գոտու վիճակի մշտադիտարկումները, որի ընթացքում կաչողականություն չապահովող ծառատեսակները կփոխարինվեն նորերով:

4.4. Ջրամատակարարում և ջրահեռացում

Նախագծվող դպրոցի ջրամատակարարման և ջրահեռացման գործընթացները կազմակերպվելու են տեխնիկական պայմանով սահմանված պահանջների ([հավելված 4](#)), գործող շինարարական նորմերի ու կանոնների (ՇՆԿ) համաձայն: Պայմանները չեն փոխվում, քանի որ նոր դպրոցը նախատեսվում է կառուցել այն տարածքում, որը ժամանակին նախատեսված է եղել նոր դպրոց կառուցելու համար:

Որպես հիմնական նորմատիվային փաստաթղթեր ծառայել են.

- ՀՀՇՆ 40-01.01-2014 Շենքերի ներքին ջրամատակարարում և ջրահեռացում,

- ՀՀՇՆ 21-01.01-2014 Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն:

Ջրամատակարարման և ջրահեռացման նախագծի համար հիմք են հանդիսացել Վեռլիա Ջուր ՓԲԸ կողմից տրված տեխնիկական պայմանը, ինչպես նաև ճարտարապետաշինարարական գծագրերը, գլխավոր հատակագիծը, տարածքի ինժեներա-երկրաբանական հետազոտությունների արդյունքները:

Նախագծով նախատեսված են հետևյալ համակարգերը.

- խմելու-տնտեսական ջրամատակարարում,
- տաք ջրամատակարարում,
- հրդեհամարման համակարգ,
- կենցաղային կոյուղի:

Դպրոցի ջրամատակարարման համակարգը սնվում է դպրոցի տարածքից մոտ 160մ հեռավորության վրա տեղակայված 150 մմ տրամագծով ջրագծից: նոր միացումը կիրականացվի գոյություն ունեցող ջրագիծը միացման կետում խցափակելուց հետո: Ջրաչափական հանգուցի համար նախատեսվում է կառուցել դիտահոր: Ջրամատակարարման ներքին ցանցը նախատեսված է պոլիպրոպիլենային PPR PN10 և PN20 խողովակներից: Բոլոր խողովակները ջերմամեկուսացվում են ռետինե խողովակակտորներով: Տեխնիկական պայմանի համաձայն առավելագույն ջրաքանակը կազմում է 0.7 լ/վրկ:

Կենցաղային կոյուղու համակարգը կմիացվի տարածքի մոտ 110մ հեռավորությամբ անցնող 250մմ տրամագծով կոյուղագծին: Կոյուղու ելքերը կազմում են 2.93 լ/վրկ, որը որոշվել է հաշվի առնելով նաև հրդեհամարման համար անհրաժեշտ ջրաքանակը:

Հրդեհամարման համակարգ: Հրդեհաշիջման համար պահանջվող ջրի ելքը հաշվարկվել է համաձայն «Շենքերի ներքին ջրամատակարարում և ջրահեռացում» ՀՀՇՆ.40-01.01-2014 նորմերի: Շենքում նախատեսված է հրդեհամարման համակարգ, համաձայն ՀՀՇՆ 40-01.01-2014-ի պահանջի՝ 2 շիթ 2.5լ/վրկ ելքով, որը սնվում է բակային տարածքում տեղադրված 2x42 մ³ ջրի ռեզերվուարներից, որոնցում պաշարվում է հրդեհամարման համար անհրաժեշտ ծավալը:

4.5. Էլեկտրամատակարարում

Էլեկտրամատակարարում: Էլեկտրական սնուցման համակարգերի և արտաքին ցանցերի իրականացումը կատարվելու է անմիջապես «ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի կողմից՝ Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ: «ՀԷՑ» ՓԲԸ-ն պատասխանատու է լինելու դրանց շահագործման և անխափան աշխատանքի համար: Էլեկտրամատակարարման նախագիծը մշակվել է համաձայն ПУЭ-99, СП 311-110-2003 և ՀՀՇՆ 31-03.01-2014 դրույթների:

Դպրոցի էլեկտրամատակարարումն իրականացվելու է տարածքում առկա ենթակայանից, որի դողերին միացվելու է արևային ֆոտովոլտային կայանի գլխավոր ավտոտմատ անջատիչը:

Նախատեսվում է իրականացնել տարածքում առկա 2 հատ 10ԿՎ լարման օդային գծերի տեղափոխություն և դրանց միացում արտաքին էլեկտրամատակարարման գծին, որը կատարվելու է «ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի կողմից: Սպառման համակարգի էլեկտրական ցանցին միացման վճարի չափը նախատեսված է նախահաշվում և ծավալաթերթերում՝ համաձայն ՀՀ Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից հրապարակած 25.12.2019թ. N523-Ն որոշման պահանջների:

Ըստ էլեկտրամատակարարման հուսալիության աստիճանի շենքի հոսանքասպառիչները դասվում են 2 կարգի: Դպրոցի էլեկտրական սնուցումը իրականացվելու է 2 մալուխային գծերով: Նախատեսվում է ունենալ բանվորական և վթարային-էվակուացիոն էլեկտրական լուսավորություն: Բոլոր էլ. մոնտաժային աշխատանքները կիրականացվեն համաձայն գործող էլեկտրատեխնիկական նորմերի ու կանոնների:

Բաշխիչ վահանից սնող գծերը նախատեսվում է տանել դեպի խմբային լուսավորության և ուժային վահաններ: Սնող գծերը նախատեսված է իրականացնել պղնձե մալուխներով: Խմբային ցանցը նախատեսված է BBr ԽԻ-LS մակնիշի մալուխով՝ ճկուն խողովակների մեջ:

Անջատիչները և վարդակները դասասենյակներում տեղադրվելու են հատակից 1.8մ, իսկ այլ սենյակներում՝ հատակից 0.8մ բարձրության վրա, վահանակները տեղադրվելու են հատուկ պատրաստված խորշերի մեջ՝ 1.5մ բարձրության վրա: Բոլոր լուսատուների և վարդակների սնուցումը նախատեսվում է իրականացնել 3 հաղորդալարերով, նեռարյալ՝ PE հաղորդալարը, իսկ բոլոր էլեկտրական սարքավորումների մետաղական կորպուսները կգրոյացվեն և կհողանցվեն: Հողանցման համար նախատեսված է TN-C-S համակարգը: Որպես պաշտանիչ միջոց նախատեսված է իրականացնել հողանցման օջախ 4 Օհմ դիմադրությամբ:

Շենքի անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսված են համալիր միջոցներ, մասնավորապես՝ էլեկտրաէներգիայի բաշխումը եռաֆազ ցանցում կատարվելու է հինգ հաղորդալարով, միաֆազ ցանցում՝ երեք հաղորդալարով, անցկացնելով նաև առանձին PE հաղորդալար՝ սկսած մուտքի վահանից:

Հրդեհի դեպքում նախատեսված է օդափոխության ամբողջ համակարգի անջատում:

Արևային վահանակների տեղադրում: Նախագծով նախատեսվում է 99 կՎտ դրվածքային հզորությամբ արևային ֆոտովոլտային համակարգի տեղակայում նոր կրաթահամալիրի տարածքում: Արևային ֆոտովոլտային համակարգը կազմված է 180 հատ ֆոտովոլտային վահանակներից:

ՖՎ կայանի հենակառուցվածքը մոնտաժվելու է նախապես կառուցված ե/բ հիմքերի վրա՝ զոդման միջոցով: Փոխակերպիչները փոփոխական հոսանքի կողմից կարճ միացումներից և իմպուլսային գերլարումներից պաշտպանելու համար փոփոխական հոսանքի համակցման տուփի (ՓՀՀՏ) մեջ տեղադրվում են անհատական և մուտքային ինքնավար անջատիչներ, իմպուլսային գերլարման սահմանափակիչ: ՖՎ համակարգը բաշխիչ էլեկտրական ցանցին միանում է ՓՀՀՏ-ն ենթակայանից սնվող մալուխով էլեկտրականապես միանալու միջոցով: Հաստատուն հոսանքի մալուխները

մոնտաժվում են հենակառուցվածքի վրա ձգման, իսկ շարքից շարք՝ խրամուղով անցկացման եղանակով: ՖՎ կայանի էլեկտրաէներգիայի հաշվառումը «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր»-ի հետ անհրաժեշտ է իրականացնել դարձափոխիչային էլեկտրոնային երկսակագնային էլեկտրական հաշվիչի միջոցով, եռաֆազ սնուցմամբ:

4.6. Ջեռուցում և օդափոխություն

Ջեռուցում: Նոր կառուցվող դպրոցի ջեռուցման և օդափոխության նախագիծը կատարված է համաձայն ճարտարապետաշինարարական գծագրերի և գործող համապատասխան շինարարական նորմերի, մասնավորապես.

- ՀՀՇՆ IV-12.02.01-04 «Ջեռուցում, օդափոխություն և օդի լավորակում»
- ՀՀՇՆ 24-01-2016 «Շենքերի ջերմային պաշտպանություն»
- ՀՀՇՆ II-7.01-2011 «Շինարարական կլիմայաբանություն»:

Ջեռուցումը նախատեսվում է ապահովել դպրոցի տարածքում տեղակայված կաթսայատնից (7.5մ x 5մ), որտեղ որպես հիմնական վառելիք ծառայելու է բնական գազը՝ մատակարարվելով կաթսաների այրիչների արտաքին ցանցից:

Կաթսայատանը տեղադրվելու են 2 հատ 400ԿՎտ ջերմային հզորությամբ ջրատաքացուցիչ կաթսաներ: Տաք ջրամատակարարման համար տեղադրվելու է 1000լ տարողությամբ 2 ջերմափոխանակիչով ճնշումային ջրատաքացուցիչ բաք, որի ջերմամատակարարումն իրականացվելու է կաթսայից և արևային ջրատաքացուցիչ համակարգից: Կաթսաներն ունեն ցածր աէրոդինամիկական դիմադրություն, ուստի ծխագազերի քարշը բնական է:

Կաթսաները համալրված են ավտոմատ կառավարման այրիչներով, որոնք աշխատում են ցածր ճնշման բնական գազով: Կաթսայատանը նախատեսվում է տեղադրել CO գազի ազդնշանային սարք, որից տրվում է ազդանշան գազի մուտքի խողովակի վրա տեղադրվող պահպանիչ փականին, որը փակում է գազմի մուտքը կաթսայատունօդում CO գազի թույլատրելի քանակի գերազանցման դեպքում: Գազամուղի փչամաքրման համար նախատեսված է նաև փչամաքրման խողովակաշար:

Համակարգի մոնտաժը, փորձարկումը, հանձնումը և շահագործումը իրականացվում է գազաբաշխիչ գործող նորմերի և կանոնների համաձայն:

Դպրոցի ներսում որպես ջեռուցման սարքեր նախատեսված են այլումինե ջեռուցման ռադիատորներ՝ բացառությամբ սպորտասրահից, որտեղ նախատեսված են ջերմային օդամղիչներ:

Ջեռուցման սարքերի ջերմատվությունը կարգավորելու համար նախատեսված են ջերմակարգավորիչ փականներ՝ մատակարարի վրա, իսկ հետադարձի վրա՝ փակող փականներ:

Ջերմային հանգույցում օդահեռացման նպատակով տեղադրվում են ավտոմատ օդահաններ: Օդի հեռացումը համակարգից կատարվում է կանգնակների վրա

տեղադրված ավտոմատ օդահան փականների և ջեռուցման սարքերի օդահանների միջոցով:

Դպրոցի մագիստրալ մատակարար և հետադարձ խողովակաշարերն առաջին հարկում անցնում են հատակի հաստության միջով, իսկ երկրորդ հարկում՝ առաջին հարկի առաստաղի տակով: Մատակարար և հետադարձ խողովակները մեկուսացվում են ռետինե խողովակաձև ջերմամեկուսիչով: Մոնտաժումից հետո ամբողջ համակարգը ենթարկվելու է հիդրավլիկ փորձարկման, որից հետո կկատարվեն խողովակների փչամաքրում:

Օդափոխություն: Դպրոցի օդափոխության համակարգը նախատեսված է ՀՀ գործող նորմերին համապատասխան: Նախատեսված են ընդհանուր օդափոխության ներածման և արտածման համակարգեր՝ մեխանիկական դրդմամբ, որոնք գործելու են բուֆետի և քիմիայի կաբինետից, հանդիսությունների դահլիճից և մարզադահլիճից: Մարզադահլիճի և հանդիսությունների դահլիճի համակարգերն աշխատելու են պարբերաբար՝ ըստ պահանջի: Էներգաարդյունավետության նպատակով դասարանների և կաբինետների համար ներածման-արտածման սարքերը նախատեսված են ռեկուպերատորով, տեղադրված արտաքին պատերին:

Որպեսզի աշխատող օդափոխիչներից բացառվի աղմուկի տարածումը, ներածման և արտածման օդատարների վրա՝ օդափոխիչից հետո, նախատեսված են աղմկախլացուցիչներ: Քիմիայի դասարանի արտածման պահարանից նախատեսված է մեխանիկական դրդմամբ արտածում: Արտածված օդը կոմպենսացնելու համար նախատեսված է ներածման համակարգ:

Մենյակներում ներածման և արտածման օդաքանակները հաշվված են համաձայն գործող նորմերի: Ինքնուրույն արտածման համակարգ՝ մեխանիկական դրդմամբ նախատեսված է սանհանգույցներից կանալային օդափոխիչներով: Ներածման և արտածման օդատարների բոլոր ճյուղավորումների վրա նախատեսված են ձեռքի կարգավորմամբ օդի կարգավորիչ փականներ: Ընդհանուր օդափոխության օդաքանակները որոշված են համաձայն СНиП 2.08.02.-89*:

Բոլոր օդատարները ընդունված են ցինկապատ պողպատե նրբաթիթեղ, իսկ հանդիսությունների դահլիճի համար ընտրված են դեկորատիվ օդատարներ:

Ներածման և արտածման համակարգերը, նախատեսված են վերաօգտագործման հատվածամասերով: Ընդունված օդափոխության սխեման թույլ է տալիս տնտեսել ջերմության ծախսը:

4.7. Շինարարական աշխատանքների կազմակերպում

Ներկայացվող գործունեության ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները.

- դպրոցի կառուցում,
- դպրոցի տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում:

Շինարարական հրապարակի կազմակերպումը կիրականացվի բացառապես նախատեսվող գործունեության տարածքի սահմանների ներսում, որի կազմակերպման համար հաշվի են առնված գործող նորմերով պահանջվող միջոցառումները, մասնավորապես.

- տարածքի ժամանակավոր ցանկապատում՝ ըստ անհրաժեշտության,
- շին. հրապարակի լուսավորության ապահովում,
- ժամանակավոր կառույցների տեղադրման աշխատանքներ՝ ապահովելով շին. հրապարակում սանիտարահիգիենիկ, կենցաղային և հանգստի պայմանները (ընդմիջման և հանգստի հարմարություններ, խմելու և կենցաղային կարիքների ջուր, աշխղեկի աշխատասենյակ և այլն),
- շինանյութերի ժամանակավոր պահեստավորման և թափոնների կուտակման ժամանակավոր վայրերը,
- շին. աշխատանքներում անհրաժեշտ հիմնական մեքենա-սարքավորումների կայանատեղիները:

Կոմունիկացիաների վերատեղադրում չի նախատեսվում: Շինարարության նախապատրաստական փուլում կիրականացվեն անհրաժեշտ կոմունիկացիաների միացման աշխատանքները՝ գոյություն ունեցող գծերին (էլ. էներգիա, լույս, ջուր):

4.7.1. Շինարարության կազմակերպման համառոտ նկարագիր

Շինմոնտաժային աշխատանքների իրականացման տեխնոլոգիայի տեսանկյունից շինարարությունն իրականացվելու է ավանդական եղանակներով՝ կիրառելով շինարարական կազմակերպության սեփական շինարարական մեքենաները և մեխանիզմները, իսկ բացակայության դեպքում՝ վարձակալել դրանք:

Մինչ շինարարական աշխատանքներ սկսելը Կապալառուն պետք է ունենա անհրաժեշտ բոլոր համաձայնությունները, տրված ՏԻՄ-երի կողմից՝ կապված գոյություն ունեցող կոմունիկացիաների, էլեկտրագծերի և գազատարի հետ հատման, շինարարական աղբի տեղափոխման, գործող ավտոճանապարհների տարածքում շինաշխատանքների իրականացման վերաբերյալ և այլն:

Էլեկտրահաղորդիչ գծերի, խմելու ջրի խողովակաշարի կամ այլ կոմունիկացիաների հետ հատման հատվածներում շինարարական աշխատանքները պետք է իրականացվեն համապատասխան մարմինների ներկայացուցիչների ներկայությամբ և թույլտվությամբ: Շինարարության նախապատրաստական փուլում իրականացվելու են հետևյալ աշխատանքները.

- ժամանակավոր ցանկապատի տեղադրում, շին. հրապարակի տարածքում տեղեկատվական վահանակների տեղադրում,
- ըստ անհրաժեշտության՝ կոմունիկացիաների վերատեղադրում և տեղափոխում,
- միացում գոյություն ունեցող կոմունիկացիաներին,
- ժամանակավոր շինությունների և ինժեներական ցանցերի տեղադրում,

- անիվների լվացման կետի տեղադրում,
- անվտանգության նշանների տեղադրում,
- հակահրդեհային միջոցների տեղադրում,
- բանվորների հրահանգավորում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ:

Շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարումը նախատեսվում է իրականացնել լիցենզավորված շինարարական կազմակերպություններից:

Շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարումը նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ սխեմայով.

- շաղախը և բետոնը կառաքվեն մոտակա բետոնաշաղախային հանգույցներից՝ մասնագիտացված տրանսպորտային միջոցներով: Առաքումը կկազմակերպվի այնպիսի պարբերականությամբ, որ ապահովվի շին. աշխատանքների անընդհատությունը:
- Հավաքովի ե/բ կոնստրուկցիաների էլեմենտների պատրաստման համար խորհուրդ է տրվում օգտագործել գործունեության հարակից տարածքների և Նոր Հաճրն համայնքի շինարարական արդյունաբերության հզորությունները:
- Առանձին ամրանային ձողերը և կմախքները, մետաղական կոնստրուկցիաները, մոնտաժային իրերն ավտոմոբիլային փոխադրամիջոցներով կբերվեն անմիջապես շինարարական հրապարակ, որտեղ կիրականացվի դրանց տեղադրումն ու պահեստավորումը:
- Հարդարման նյութերը կարող են առաքվել ինչպես անմիջապես շինհրապարակ, այնպես էլ շինարարական կազմակերպության բազա՝ հետագա առաքման նպատակով:
- Փոխադրամիջոցների և շինարարական մեքենաների տեխնիկական սպասարկումն ու վերանորոգումը նախատեսվում է իրականացնել համապատասխան մասնագիտացված ավտոտեխսպասարկման կետերում:

Դպրոցի շենքի կառուցման ընթացքում բացառապես կօգտագործվեն նոր և տեխնիկական պահանջներին բավարարող շինարարական նյութեր, որոնք ձեռք կբերվեն բացառապես լիցենզավորված մատակարարներից: Կբացառվի հրապարակում բետոնաշաղախային խառնուրդի պատրաստման գործընթացը: Համապատասխան մակնիշի բետոնախառնուրդի առաքումը դեպի հրապարակ կիրականացվի բետոնախառնիչներով մոտակա բետոնաշաղախային հանգույցներից՝ կապալառուի հետ պայմանագրային հիմունքներով և համապատասխան առաքման հաճախականությամբ՝ ապահովելով աշխատանքների կատարման անընդհատությունը հրապարակում:

Հրապարակում սորոն նյութերը (ավազ, խիճ, հողային հանույթ և այլն) կպահվեն պաստառներով ծածկված վիճակում, շինարարական կոնստրուկցիաները (ամրաններ և այլն) հողային շերտից բարձր և ծածկերի տակ՝ բացառելու համար արտաքին միջավայրի ազդեցությունները և հաշվի առնելով վերջիններիս վարքի կոռոզիոն առանձնա-

հատկությունները, իսկ մնացած շինարարական նյութերի պահապանումը հրապարակում կիրականացվի նորմատիվատեխնիկական պահանջներին համապատասխան:

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ ջրի քանակը նախատեսվում է վերցնել տարածքով անցնող ջրազծից:

Շինարարական հրապարակի կազմակերպման սխեման՝ ըստ աշխատանքային փուլերի, բերված է [հավելված 6](#)-ում: Շինանյութերի ժամանակավոր պահեստավորումը, թափոնների կուտակման վայրերը և այլն, կազմակերպվելու են բացառապես նախատեսվող գործունեության վարչական տարածքի սահմաններում:

Շինարարական տեխնիկայի մուտքը դեպի գործունեության տարածք նախատեսվում է իրականացնել գոյություն ունեցող ճանապարհով՝ հնարավորինս չխոչընդոտելով գործող դպրոցի բնականոն առօրյային և դպրոցի հարակից տարածքի երթևեկությանը:

Շինարարական աղբը շինհրապարակից պարբերաբար կհեռացվի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր՝ ծածկով ապահովված բեռնատարներով:

Կենցաղային աղբի կուտակման համար շին. հրապարակն ապահովված կլինի համապատասխան աղբամաններով: Կենցաղային աղբը, որի ընդհանուր քանակը շինարարության ողջ ընթացքում կանխատեսվում է մոտ 5տ, կտեղափոխվի աղբահավաք ծառայություն իրականացնող ընկերության կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շին. աշխատանքերի ընթացքում կպահպանվեն ՀՀ կառավարության 2002թ. ապրիլի 20-ի N 438 որոշմամբ հաստատված կարգի 43-րդ կետի պահանջները, համաձայն որի հիմնարկները, իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից պարտավոր են դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ հայտնել լիազորված մարմին:

4.7.2. Հիմնական մեքենա-մեխանիզմներ ու շինարարական անձնակազմ

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների ցանկը ներկայացված է աղյուսակ 3-ում:

Աղյուսակ 3. Տեխնիկական միջոցների անվանացանկ*

N	Մեքենա-մեխանիզմների անվանում	Մակնիշ/հզորություն	Քանակ, հատ
1.	Ավտոինքնաթափ	10-14տ բեռնունակություն	3
2.	Ավտոամբարձիչ	36տ բեռնունակություն	1
3.	Ավտոբետոնախառնիչ	2մ ³ տարողությամբ	2
4.	Ավտոբետոնապոմպ	10 մ ³ /ժ արտադրողակ.	1
5.	Կոմպրեսոր	10 մ ³ /ր արտադրողակ.	1

6.	Հետահար մուրճ	ՄՕ-10	3
7.	Բուլդոզեր	59 Կվտ	1
8.	Էքսնավատոր	0.65մ ³ շերեփի տարողությամբ	1
9.	Ինքնագնաձ գլղոն	առնվազն 6տ	1
10.	Ձեռքի տոփիչ	40 կգ	4
11.	Ասֆալտատեղադրիչ մեխանիզմների լրակազմ	-	1
12.	Զոդման ապարատ պողպատի համար		4
13.	Զոդման ապարատ պոլիէթիլենի համար		4
14.	Խորքային վիբրատոր	Իվ	4
15.	Մակերևույթային վիբրատոր		4

* մեքենաների և մեխանիզմների կազմը տրված են խորհրդատվական կարգով և կարող են փոխարինվել նույն տեխնիկական պարամետրեր ունեցող այլ մեքենաներով ու մեխանիզմներով

Շինարարության նորմատիվ տևողությունը որոշվել է հաշվի առնելով օբյեկտի նշանակությունը, կոնստրուկտիվ բնութագիրն ու շինարարության ընդհանուր ծավալը:

Շինարարության նորմատիվ ժամկետը որոշվել է ըստ օրացույցային ժամանակացույցի և կազմում է 26 ամիս:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար ներգրավված բանվորական ուժը հիմնականում պետք է լինի բարձր որակավորում ունեցող մասնագետների բրիգադ: Ոչ մասնագիտական բանվորական ուժի կիրառումը պետք է հասցվի նվազագույնի: Շինարարության ընդհանուր ղեկավարությունը իրագործվելու է տեղամասի պետի և աշխղեկի կողմից:

Շինարարության ընթացքում պահանջվող աշխատողների առավելագույն թիվը գնահատվում է 134 մարդ, որից.

- ինժիներատեխնիկական անձնակազմ՝ 10 մարդ,
- բանվորներ՝ 124 մարդ (ներառյալ՝ օժանդակ տնտեսությունները):

5. ԵԼԱԿԵՏԱՑԻՆ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

5.1 Բնապահպանական պայմանների բնութագիրը

Հետազոտվող տեղամասը գտնվում է ՀՀ Կոտայքի մարզի Նոր Հաճրն համայնքի Արգել բնակավայրում, որն իրենից ներկայացնում է մասամբ կառուցապատված տեղամաս: Տվյալ տարածքը տեղակայված է գյուղի հարավ-արևմտյան թաղամասում: Տարածքը հարթ է, աննշան թեքությամբ դեպի հարավ-արևմուտք: Նոր միջնակարգ դպրոցը նախատեսվում է կառուցել առկա դպրոցի հողային տարածքում՝ գոյություն ունեցող շենքի հարևանությամբ:

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածք հանդիսացող Արգել գյուղը գտնվում է Հրազդան գետի կիրճի բարձրադիր աջակողմյա դարավանդի վրա (հունից բավական բարձր՝ 70-80 մ, բուն տարածքում բացարձակ նիշերը տատանվում են 1410-1420 մետրի սահմաններում):

Կլիմա: Համաձայն ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանության» ուսումնասիրվող տարածքը, գտնվում է չափավոր տաք կլիմայական գոտում: ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» շինարարական նորմերի համաձայն, որոնք բերված են ըստ Եղվարդ օդերևութաբանական կայանի տվյալների, ստորև ներկայացված են տեղանքի կլիմայական պայմանները.

Աղյուսակ 3. Օդի միջին ջերմաստիճան

Բնակավայր	Միջին ջերմաստիճանն ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան	Բացարձակ նվազագույն	Բացարձակ առավելագույն
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII			
Եղվարդ	-4.9	-2.8	2.7	9.4	14.4	18.9	22.8	22.8	18.6	11.8	4.8	-1.7	9.7	-32.6	38.7

Աղյուսակ 4. Օդի միջին առավելագույն (մ.ա.) և միջին նվազագույն (մ.ն.) ջերմաստիճանը

Բնակավայր	մ.ա./մ.ն.	ըստ ամիսների, °C												Տարեկան
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
Եղվարդ	մ.ա.	0.1	2.3	7.9	15.3	20.6	26.0	30.0	30.3	25.5	18.0	10.1	3.0	15.8
	մ.ն.	-8.6	-7.1	-1.4	4.6	9.2	13.3	17.3	17.3	13.1	7.1	0.7	-4.6	5.1

Աղյուսակ 5. Օդի դիտված բացարձակ առավելագույն (ա) և նվազագույն (ն) ջերմաստիճանը

Բնակավայր	ա./ն.	ըստ ամիսների, °C												Տարեկան
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
Եղվարդ	ա	13.1	16.0	22.2	28.5	29.8	36.5	38.3	38.7	35.4	30.2	21.5	17.4	38.7
	ն	-32.6	-25.3	-21.0	-13.4	-3.0	-0.2	5.3	6.1	0.1	-6.7	-18.6	-25.0	-32.6

Աղյուսակ 6. Օդի նշված ջերմաստիճաններով օրերի միջին (մ) և առավելագույն (ա) քանակը ցուրտ ժամանակահատվածի համար

Ամիս	Օդի ջերմաստիճանը, °C (նվազագույն ջերմաչափով)									
	≤-15		≤-20		≤-25		≤-30		≤-35	
	մ	ա	մ	ա	մ	ա	մ	ա	մ	ա
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Եղվարդ										
Դեկտեմբեր	1.8	19	0.3	8						
Հունվար	4.6	16	0.8	7	0.1	3				
Փետրվար	3.4	16	0.6	9	0.02	1				

Աղյուսակ 7. Օդի նշված ջերմաստիճաններով օրերի միջին (մ) և առավելագույն (ա) քանակը տաք ժամանակահատվածի համար

Ամիս	Օդի ջերմաստիճանը, °C (առավելագույն ջերմաչափի սվայլներով)							
	≥25		≥30		≥35		≥40	
	մ	ա	մ	ա	մ	ա	մ	ա
	1	2	3	4	5	6	7	8
Եղվարդ								
Հունիս	18.7	28	4.0	18	0.1	2		
Հուլիս	28.7	31	15.5	31	2.3	14		
Օգոստոս	29.0	31	17.4	30	1.5	12		

Աղյուսակ 8. Օդի էքստրեմալ ջերմաստիճանների միջին արժեքները (°C) (առավելագույնի միջինը՝ ա.մ., և նվազագույնի միջինը՝ ն.մ.)

Բնակավայր	ա.մ./ ն.մ.	ըստ ամիսների											Տարեկան	
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր		Դեկտեմբեր
Եղվարդ	ա.մ.	5.9	8.1	15.2	22.1	26.5	31.4	34.8	34.7	31.3	24.5	16.3	9.3	35.6
	ն.մ.	-16.9	-15.3	-9.9	-2.2	3.1	7.6	11.8	12.4	6.9	0.4	-6.1	-12.8	-18.7

Աղյուսակ 9. Օդի հարաբերական խոնավություն

Բնակավայր	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %																
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %	
	Հունվ.	Փետր.	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստ.	Սեպ.	Հոկ.	Նոյեմ.	Դեկտ.		Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին	Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին
	75	71	65	61	60	53	49	47	49	59	70	76	61	75	66	49	34
Եղվարդ	75	71	65	61	60	53	49	47	49	59	70	76	61	75	66	49	34

Աղյուսակ 10. Մթնոլորտային տեղումներ

Բնակավայր	միջին ամսական Տեղումների քանակը _____ մմ օրական առավելագույն													Տեղումների քանակը նոյեմբեր- մարտ ամիսներին, մմ	Տեղումների քանակը ապրիլ- հոկտեմբեր ամիսներին, մմ
	ըստ ամիսների														
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	Տարեկան		
Եղվարդ	35	36	44	60	64	39	26	13	17	40	35	36	445	186	259
	30	31	42	40	42	29	53	45	35	39	37	28	53		

Աղյուսակ 11. Հյան ծածկույթ

Բնակավայր	Հյան ծածկույթը			
	Առավելագույն տասնօրյակային բարձրությունը, սմ	Տարվա մեջ ձնածածկույթով օրերի քանակը	Հյան մեջ ջրի առավելագույն քանակը, մմ	Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, սմ
Եղվարդ	68	74	156	79

Աղյուսակ 12. Քափներ

Բնակավայր	Մասեր	Կրկնելիությունը, %								Մնորորի կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Գերակշռող ուրբությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագությունները նվազագույնը ըստ ուրբությունների հունիսին, մ/վ	Գերակշռող ուրբությունը դեկտեմբեր - փետրվար ամիսներին	Միջին արագությունները առավելագույնը ըստ ուրբությունների հունվարին, մ/վ
		Միջին արագությունը, մ/վ				ըստ ուրբությունների									
		Հյուսիսային	Հյուսիս-արևելյան	Արևելյան	Հարավ-արևելյան	Հարավային	Հարավ-արևմտյան	Արևմտյան	Հյուսիս-արևմտյան						
Եղվարդ	հունվար	6	48	11	3	15	6	9	2	40	1.1	ՀսԱ ՔԼ	5.7	ՀսԱրլ	1.8
		1.7	1.8	1.7	1.5	1.7	1.9	1.8	1.7						
	ապրիլ	5	48	7	3	17	10	8	2	23	2.6				
		3.0	3.8	2.7	2.4	2.4	2.8	2.7	2.1						
	հուլիս	6	73	4	1	7	4	4	1	11	4.8				
		4.9	5.5	4.9	1.7	3.0	2.5	3.0	1.8						
հոկտեմբեր	5	55	6	3	16	8	6	1	31	1.9					
	2.7	3.1	2.1	1.9	1.9	2.3	1.8	2.2							

Աղյուսակ 13. Քամու հաշվարկային արագություն

Բնակավայրի անվանումը	Միջին տարեկան մթնոլորտային ճնշում, (հՊա)	Միջին տարեկան արագությունը, մ/վ	Ուժեղ քամիներով (>15մ/վ) օրերի քանակը	Հաշվարկային արագությունը (մ/վ), որը հնարավոր է մեկ անգամ «ո» տարիների ընթացքում		
				25	50	100
Եղվարդ	866.0	2.6	62	24	27	29

Աղյուսակ 14. Տարվա տաք ժամանակահատվածի կլիմայական հարաչափեր (մաս 1)

Բնակավայր	Օդի ջերմաստիճանը, °C									Դիտար կված առավելագույնը
	ամենատաք օրվա		Ամենաշոգ ամսվա միջինը	տարբեր ապահովվածությամբ (%) առավելագույն ջերմաստիճանը						
	ապահովվածություն			ապահովվածություն, %						
	0.95	0.99	1	2	5	10	20	50		
Եղվարդ	30	30	23.5	40	39	38	38	37	36	39

Աղյուսակ 15. Տարվա ցուրտ ժամանակահատվածի կլիմայական հարաչափեր (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայր	Օդի ջերմաստիճանը, °C														Դիտար կված նվազագույնը
	ամենացուրտ օրվա			ամենացուրտ հնգօրյակի			ամենա ցուրտ ժամանակա շրջանի միջինը	ամենա ցուրտ ամիս ներքին միջինը	տարբեր ապահովվածությամբ (%) նվազագույն ջերմաստիճանը						
	ապահովվածություն			ապահովվածություն					ապահովվածություն, %						
	0.98	0.95	0.92	0.98	0.95	0.92	1	2	5	10	20	50			
Եղվարդ	-21	-19	-19	-18	-17	-16	-3.1	-5.8	-30	-29	-27	-25	-22	-20	-33

Հիդրոերկրաբանական պայմաններ: Հիդրոերկրաբանական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքը աղքատ է գրունտային ջրերով: Գործունեության բուն տարածքում գրունտային ջրերը գտնվում են 70-80 մետրից խորը հորիզոններում՝ իջնելով մինչև Հրազդան գետի հուն կամ ավելի խորը:

Երկրաբանական կառուցվածք: Տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքին մասնակցում են վերին չորրորդական ժամանակի հրաբխային հոսքերն ու կուտակումները, ծածկված ժամանակակից դելյուվիալ-էյուվիալ տեղ-տեղ կոյուվիալ առաջացումներով:

Երկրաբանալիթոլոգիական կառուցվածք: Հիմնվելով երկրաբանա-լիթոլոգիական կտրվածքի ուսումնասիրության, հորատված հորատանցքների և գրունտների ֆիզիկա-մեխանիկական հատկանիշների ամփոփման արդյունքերի վրա առանձնացվել են գրունտների հետևյալ շերտերը(վերնից-ներքև)։

Շերտ թիվ 1 Բուսահող՝ բաց մոխրագույն, մանրախճի պարունակությամբ մինչև 10%-ի չափով, կավավազային կազմի: Տարածված է 0.1-0.3 մետր հզորությամբ ամբողջ տարածքում, բացի կառուցապատված տարածքներից: Բեկորային նյութը անկանոն ձևերի է, ներկայացված տարբեր ապարներով (Ժ189^վ- II):

- Շերտ թիվ 2** Կավավազ՝ բաց շագանակագույն, մանրախճի պարունակությամբ մինչև 10% չափով, չոր, պինդ թանձրության: Բեկորային նյութը անկանոն ձևերի է, ներկայացված տարբեր ապարներով: Ունի անկանոն տարածում տարբեր խորությունների վրա՝ 0.7-3.5 և ավելի մետր հզորությամբ: Ժամանակակից էյուրոպիալ-դեյուրոպիալ առաջացումներ (Ժ1§34բ-II):
- Շերտ թիվ 3** Բեկորախճային գրունտ կավավազային լցոնով մինչև 15-20%-ի չափով, խիտ կառուցվածքով: Բեկորային նյութը անկանոն ձևերի է, ներկայացված հիմնականում բազալտներով: Ունի լայն տարածում, մերկացված հզորությունը մինչև 3.5-6.0 և ավելի: Ժամանակակից դեյուրոպիալ-կոյուրոպիալ առաջացումներ (Ժ1§17ա-V և Ժ1§17բ-VI 60/40% հարաբերակցությամբ):
- Շերտ թիվ 4** Հրաբխային խարամ՝ սև գույնի, առանձին բեկորների պարունակությամբ, հատիկները գողված են, բեկորախճային կազմի: Հանդիպել է 1, 3 և 7 հորատանցքներում մինչև 3.0 և ավելի մետր հզորությամբ (Ժ1§17բ-VI):
- Շերտ թիվ 5** Բազալտ՝ մոխրագույն, խարամված, ծակոտկեն, մեծաբեկորային անջատումներով: Հանդիպել է 3 և 7 հորատանցքներում մինչև 2.0 և ավելի մետր հզորությամբ (ամբողջ հզորությամբ չի հատվել, Ժ1§19-VII):

Հաշվի առնելով ինժեներա-երկրաբանական ուսումնասիրությունների ընթացքում ստացված տվյալները կարելի է փաստել, որ հետազոտվող տեղամասը կառուցապատման նպատակով իրացման տեսակետից ունի բարենպաստ ինժեներա-երկրաբանական պայմաններ: Հողային աշխատանքներն իրականացնելիս և նախագծային նիշերին հասնելուց ցանկալի է երկրաբանի դիտարկումը և եզրակացությունը՝ աշխատանքների հետագա ընթացքը շարունակելու համար:

Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթները, ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը, ճահճացումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ ուսումնասիրվող տեղամասում նախագծվող կառույցի վրա, բացակայում են:

Տարածքի սեյսմիկ բնութագիրը: Համաձայն ՀՀՇՆ 20.04-«Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն. Նախագծման նորմեր»-ի ՀՀ տարածքի սեյսմիկ գոտիավորման քարտեզի, նախատեսվող գործունեության տարածքը գտնվում է սեյսմիկ 2-րդ գոտում (ք. Նոր Հաճրն), որտեղ արագացման առավելագույն մեծությունը կազմում է $A_{max}=0.4g$:

5.2 Օդային ավազան

ՀՀ տարածքում օդային ավազանի ֆոնային աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից: Օդային ավազանի աղտոտվածության մոնիթորինգային աշխատանքները կատարվում են ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից:

Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետությունում մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումներն իրականացվում են հիբրիդային դիտացանցի միջոցով: Այն բաղկացած է 15 հիմնական անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման և ավտոմատ դիտարկումների դիտակայանից, որտեղ դիտարկումներն իրականացվում են ամենօրյա կտրվածքով և 214 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետից, որտեղ իրականացվում են շաբաթական դիտարկումներ: ՀՀ և միջազգային պահանջների համաձայն անշարժ դիտակայաններում կատարվում է հիմնական աղտոտող նյութերի՝ ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, փոշու, փոշու մեջ որոշվող մետաղների և գետնամերձ օզոնի (որպես երկրորդային աղտոտիչ) մոնիթորինգ, իսկ շարժական դիտակետերում՝ ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի մոնիթորինգ: Օդի որակի գնահատումը կատարվում է ՀՀ կառավարության 2006 թ. օգոստոսի 2-ի N160-Ն որոշման համաձայն:

Ուսումնասիրվող տարածքում «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից տեղադրված մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումների համար նախատեսված հիմնական անշարժ և շարժական կայաններ տեղադրված չեն, ուստի Նոր Հաճրն հայանքում և նրա կազմի մեջ մտած Արգել բնակավայրում օդային ավազանի աղտոտվածության վերաբերյալ տվյալներ չկան:

Որոշակի պատկերացում բնակավայրերի օդային ավազանների աղտոտվածության մասին կարելի է ստանալ «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից ներկայացված ժամանակավոր առաջարկությունների հիման վրա, որոնք վերաբերում են [«Վնասակար նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաները բնակավայրերում, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումները»](#):

Աղյուսակ 7. Մթնոլորտային օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշների կախվածությունը բնակչության քանակից (<https://meteomonitoring.am/page/1591>)

Բնակչության քանակը, հազ.	Որոշված նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաները (մգ/մ ³)			
	Փոշի	Ծծմբի երկօքսիդ	Ազոտի երկօքսիդ	Ածխածնի օքսիդ
50 - 100	0.098	0.007	0.034	1.3
10 - 50	0.095	0.006	0.033	1.1
< 10	0.0071	0.006	0.023	0.8

Հաշվի առնելով, որ նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է Արգել գյուղում, որտեղ բնակչության թվաքանակը 3196 մարդ, ապա տվյալ տարածքի համար

կարելի է դիտարկել հետևյալ ցուցանիշները. փոշի՝ 0,0071 մգ/մ³, ծծմբի երկօքսիդ՝ 0,006 մգ/մ³, ազոտի երկօքսիդ՝ 0,023 մգ/մ³ և ածխածնի օքսիդ 0.8 մգ/մ³:

Նախատեսվող գործունեության արդյունքում՝ ԲԿՊ-ով սահմանված միջոցառումների պատշաճ իրականացմամբ, օդային ավազանի աղտոտվածության լրացուցիչ ավելացում չի կանխատեսվում:

5.3 Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների ֆոնային աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից: ՀՀ կառավարության 2011 թ. հունվարի 27-ի «Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» N 75-Ն որոշմամբ Հայաստանում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների կառավարումը կատարվում է ջրավազանային կառավարման 6 տարածքների միջոցով: Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրային ռեսուրսների 151 դիտակետ:

Գործունեության տարածքը պատկանում է Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքին: Հրազդանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 20 դիտակետում:

Համաձայն ՇՄՆ «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից [2024թ. 1-ին եռամսյակի համար հրապարակված մակերևութային ջրերի որակի վերաբերյալ տարեկան ամփոփագրի](#) տվյալների, Հրազդան գետի ջրի որակը Քաղսի գյուղից ներքև և Արզնի ՀԵԿ-ից վերև հատվածներում փետրվարին և մարտին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Արգել գյուղից ներքև հատվածում ջրի որակը փետրվարին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), մարտին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Նախատեսվող գործունեության արդյունքում ջրային ավազանի աղտոտվածության ավելացում չի կանխատեսվում, քանի որ նախատեսվող գործունեության տարածքում և դրա մոտակայքում չկան մակերևութային ջրային ավազաններ կամ առուներ: Բացի այդ ԲԿՊ-ում նախատեսված են անհրաժեշտ միջոցառումները՝ ուղղված հնարավոր ազդեցությունների նվազեցմանը/ կանխմանը:

5.4 Հողօգտագործում և հողային ռեսուրսներ

Համաձայն ՇՄՆ «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիտորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից հրապարակված տվյալների, հողերի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ առողջապահության նախարարի 2010 թ. հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանի համաձայն: «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիտորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից հրապարակված տվյալների համաձայն [2023 թ. 4-րդ եռամսյակում](#) հողային ծածկույթի՝ ծանր մետաղներով աղտոտվածության ուսումնասիրման դիտարկումներ կատարվել են միայն Լոռու մարզում, որի ընթացքում ուսումնասիրվել են միայն ֆոնային տարածքներ:

Նախատեսվող գործունեության արդյունքում հողային ծածկույթի լրացուցիչ աղտոտվածության ավելացում չի կանխատեսվում, քանի որ նախատեսված են անհրաժեշտ միջոցառումները՝ ուղղված հնարավոր ազդեցությունների նվազմանը/կանխմանը:

Կառուցապատման ենթակա տարածքը հանդիսանում է անհատույց օգտագործման իրավունքով Արգելի միջնակարգ դպրոցին տրամադրված հողատարածք, որն ըստ նպատակային նշանակության բնակավայրերի է, իսկ գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ հասարակական կառուցապատման:

Գործունեության տարածքը յուրացված է հարակից կառուցապատմամբ, ուստի նախատեսվող գործունեության արդյունքում հողային ռեսուրսների վրա լրացուցիչ աղտոտվածություններ չեն կանխատեսվում:

Ներկայացվող գործունեության ընթացքում ուղղակի ազդեցություններ տարածքի հողային ռեսուրսների վրա չեն կանխատեսվում:

5.5 Կենսաբազմազանություն

Բուսական աշխարհ: Կոտայքի մարզը սակավ անտառածածկ վարչատարածքային միավոր է, որտեղ բուսականության հիմնական տիպերի աշխարհագրական տեղաբաշխումը պայմանավորված է վերընթաց գոտիականությամբ: Այստեղ աճում է հաճարենի, կաղնի, բոխի, սոճի, լոբենի, կեչի, թեղի, հացենի և այլն: Կոտայքի մարզում հատկապես առատ են մշակաբույսերի վայրի ազգակիցները՝ ցորենը, աշորան, գարին, վարսակը, ոլոռը, ազգակիցները՝ ցորենը, աշորան, գարին, վարսակը, ոլոռը, ճակնդեղը, զանազան հատապտուղներ, կորիզավոր, ունդավոր, կերային, բանջարանոցային բուսատեսակներ և այլն: Չոր տափաստանային գոտու կլիմայական պայմաններում 1320-1390մ բաձրության սահմաններում տարածված են նաև փետրախոտաշյուղախոտերը, բոխի կծմախոտային տիպերը: Հանդիպում է նաև կիսասանապատային բուսականությունը, օշինդրաէֆեմերային մասնակցությամբ՝ *Artemisia Fragrans Willd.*, *Kochia Prostrata (L.) Schrad.*, *Atraphaxis Spinosa L.*, և այլն:

Կենդանական աշխարհ: Կոտայքի մարզի կենդանական աշխարհին բնորոշ են հիմնականում լեռնատափաստանային կենդանատեսակները: Տարածաշրջանում հանդիպում են կենդանական աշխարհի հետևյալ ներկայացուցիչները՝ գորշուկ, գայլ, աղվես, նապաստակ, ճահճակուղբ, ժայռային մողես, լորտու սովորական, դաշտամուկ, քարակզաքիս և այլն: Անողնաշարավորներից հանդիպում են՝ անձրևավորողը, մրջյունը, ծղրիղը, ճոխկը, մորեխը և այլն: Թռչուններից հանդիպում են ճնճուկը տնային,

մոխրագույն ագռավը, անտառային արտույտը (*Lullula arborea*), գյուղական ծիծեռնակը (*Hirundo rustica*), եղինջաթռչնակը (*Troglodytes troglodytes*), ժայռային ծիծեռնակը (*Ptyonoprogne rupestris*):

Մեծ է նաև օձերի տեսակների բազմազանությունը: Կոտայքի մարզի տարբեր գոտիներում հանդիպում են ինչպես անվտանգ, այնպես էլ թունավոր օձեր: Օձերից հանդիպում են գյուրգան և արևմտյան վիշապիկը (*Eryx jaculus*):

Կոտայքի մարզի սողունների գլխավոր ներկայացուցիչներից է հայկական լեռնատափաստանային իժը, որն ապրում է մարզի լեռնային շրջաններում: Այս աշխարհագրական տեղամասում ապրում են նաև մի շարք թռչուններ՝ ալպիական ճայ, կովկասյան մայրեհավ, տափաստանային արծիվ և այլն: Տափաստանային գոտում համեմատաբար շատ են կրծողները և թռչունները, քիչ են սողուններն ու երկկենցաղները: Լայն տարածում ունեն ճագարամուկը, գետնասկյուռը, դաշտամուկը, խլուրդը, իսկ գիշատիչներից հանդիպում է ժանտաքիսը: Թռչուններից նշանավոր են միջատակեր սարյակները, սևձակատ շամփրուկը, որոնք սնվելով մշակաբույսերին վնասող միջատներով՝ մեծ օգուտ են տալիս գյուղատնտեսությանը:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում չկան էնդեմիկ կամ Կարմիր գրքում գրանցված տեսակներ:

Բոլոր աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել Արգելի միջնակարգ դպրոցին պատկանող հողատարածքի սահմաններում, որը տեղակայված է արդեն իսկ յուրացված և զարգացած համայնքային միջավայրում, որտեղ չկան որևէ էնդեմիկ կամ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ և կենդանատեսակներ, ինչպես նաև բացակայում են տարածքով անցնող միգրացիոն ուղիները՝ տարածքի ուրբանացված լինելու պատճառով:

5.6 Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ և պատմամշակութային հուշարձաններ

Գործունեության տարածքը, ինչպես նաև հարակից շրջանները ներառված չեն բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում:

Արգելի նոր միջնակարգ դպրոցի համար նախատեսված տեղամասի տեղազննության ընթացքում պատմամշակութային հուշարձաններ չեն հայտնաբերվել:

«Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14-ի N [967-Ն որոշման](#) համաձայն գործունեության տարածքում և դրան հարակից տարածքներում բացակայում են երկրաբանական, ջրաերկրաբանական, ջրագրական, բնապատմական և կենսաբանական հուշարձանները:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում բացակայում են նաև պատմամշակութային արժեք ներկայացնող կառույցները կամ հուշարձանները, ինչը երևում է նաև «Հայաստանի Հանրապետության պետական սեփականություն համարվող և օտարման ոչ ենթակա պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության [385-ն որոշումից](#) (15

մարտ, 2007 թ.), որում Կոտայքի մարզի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ցանկում ներառված հուշարձանները որևէ առնչություն չունեն նախատեսվող գործունեության տարածքի հետ:

Տեղամասում իրականացված ինժեներա-երկրաբանական հետազոտությունների արդյունքները հնագիտական շերտեր չեն բացահայտվել:

Թեև կառուցապատվող տարածքում հնագիտական ուսումնասիրությունները, համաձայն «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենքի (11.11.1998թ.) հոդված 24-ի դրույթների, չեն պահանջվում, այնուամենայնիվ ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի կողմից գործունեության տարածքում իրականացվել են նաև հնագիտական ուսումնասիրություններ, որի արդյունքները բերված են [հավելված 7-](#)ում:

5.7 Ժողովրդագրական կազմ և բնակչություն

Նոր Հաճրն համայնքը գտնվում է Հայաստանի Կոտայքի մարզում, մարզկենտրոն Հրազդանից 37 կմ հարավ-արևմուտք, իսկ մայրաքաղաք Երևանից հեռավորությունը կազմում է մոտ 25 կմ:

Արգել բնակավայրը Նոր Հաճրն խոշորացված համայնքի կազմում է, որի տարածքը՝ համաձայն Կոտայքի մարզպետի աշխատակազմի տվյալների, կազմում է 5.44կմ² իսկ բնակչությունը 3196 մարդ:

Այն հիմնադրվել է 1948 թվականին՝ որպես Գյումուշ-ՇԷԿ-ի բանավան: 1991թ. բնակավայրին նորից տրվել է գյուղի կարգավիճակ: Բնակիչների 98%-ը հայեր են, բնակվում են նաև բռնագաղթված փախստական ընտանիքներ: Մինչև 1990-ական թվականները գյուղը եղել է արդյունաբերական բնակավայր՝ գերակշիռ թվով բանվոր ծառայողներով, իսկ ներկայումս բնակչության զգալի մասը զբաղվում է գյուղատնտեսությամբ և անասնապահությամբ: Արգելում է գտնվում Գյումուշ-ՇԷԿ -ը՝ Սևան-Հրազդան կասկադի և ՀՀ բոլոր ՇԷԿ-երից ամենահզորը:

Գյուղում գործում են 1 դպրոց, 1 մանկապարտեզ, 1 մշակույթի տուն և 1 գրադարան: Կարևոր արդյունաբերական ձեռնարկություններից են արտասահմանյան կապիտալ ներդրումների շնորհիվ վերագործարկված «Արգել» ՓԲԸ-ն, որտեղ թողարկվում են համակարգչային տեխնոլոգիայի և տպագրական մեքենաների որոշ դետալներ: Մննդի արդյունաբերության ոլորտի ձեռնարկություն է հացի արտադրական փուռը: Համայնքում գործում են տասնյակից ավելի մասնավոր օբյեկտներ: Հիշատակման է արժանի «Լուսակերտի հանգստյան տուն» և «Արգել վերականգնողական կենտրոն» ՓԲԸ-ները, որտեղ յուրաքանչյուր տարի հանգսի նպատակով եւ տարբեր հասարակական, մշակութային, կրթական միջոցառումների շրջանակներում հարյուրավոր մարդիկ տարբեր բնագավառներից այցելում են այստեղ, կազմակերպում սեմինարներ, գիտաժողովներ և այլ միջոցառումներ:

6. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Նախատեսվող գործունեության ընթացքում շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցությունները գնահատվում նոր դպրոցի կառուցման գործողությունների ընթացքում, սակայն ազդեցությունները կլինեն ժամանակավոր՝ հաշվի առնելով շին. աշխատանքների ժամանակավոր բնույթը և տեղայնացվածությունը:

Կատարված ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ նախատեսվող գործունեության իրականացման տարածքներում /ազդեցության գոտում/ լանջաֆտի, բուսական ու կենդանական տեսակների, հողային և ջրային ռեսուրսների վրա վնասակար ազդեցություններ չեն ակնկալվում: Նախատեսված շինարարական աշխատանքների ազդեցությունը բնական լանդշաֆտների վրա կլինի նվազագույն՝ կրելով սահմանափակ և կարճատև բնույթ: Դրանք հնարավոր է կանխել կամ նվազեցնել շինարարական լավ պրակտիկայի արդյունքում:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման արդյունքում ակնկալվում են հետևյալ հիմնական դրական ազդեցությունները.

- ուսումնական և աշխատանքային պայմանների բարելավում,
- նոր դպրոցի առկայություն և հարակից տարածքի բարեկարգում՝ խթանելով նաև առողջ ապրելակերպի զարգացմանը՝ ի հաշվիվ բարեկարգ և ժամանակակից բացօդյա մարզահրապարակների,
- բարեկարգված և կանաչապատված տարածքի կայուն օգտագործում և պահպանություն:

Նախատեսվող գործունեությունը հնարավորություն կտա դպրոցի ուսուցիչներին, աշակերտներին, մանկապարտեզի սաներին և աշխատակազմին իրենց աշխատանքն ու ուսումնական գործընթացի կազմակերպումն ու իրականացումը անցկացնել առավել անվտանգ, բարեկարգ և հաճելի միջավայրում:

6.1. Օդային ավազանի աղտոտում

Ծրագրի ընթացքում հիմնականում կանխատեսվում են անօրգանական փոշու ժամանակավոր արտանետումներ հողային աշխատանքների ընթացքում: Հորատման, բեռնման, թափոնակույտման աշխատանքների ընթացքում հողային հանույթից փոշու արտանետումները կարելի է հաշվել ստորև բերված արտահայտությամբ՝

$$Q = K1 \times K2 \times K3 \times K4 \times K5 \times K6 \times B \times G \times 106 / 3600, \text{ գ/վ, որտեղ՝}$$

K1 –ը փոշու զանգվածային բաժինն է հողային հանույթում, 0.05

K2 –ը՝ փոշու մասնաբաժինը, որը կարող է անցնել աէոզոլային մասնիկների, 0.02

K3 –ը գործակից է, որը հաշվի է առնում քամու միջին արագությունը (մ/վ), 2.5

K4 –ը գործակից է, որը հաշվի է առնում տարածքի պայմանները, 1

K5 –ը գործակից է, որը հաշվի է առնում հանույթի խոնավությունը, 0.4

K6 –ը գործակից է, որը հաշվի է առնում հանույթի չափերը, 0.1

B-ն գործակից է, որը հաշվի է առնում հողաթափման բարձրությունը, 0.6

G –ն՝ հողային հանույթի զանգվածն է 1 ժամում, տ/ժ

Հողային աշխատանքների տևողությունը գնահատվում է 66 օր կամ

$$66 \text{ օր} \times 8 \text{ ժամ} = 528 \text{ ժամ/շինարարություն:}$$

Հողային հանույթի ընդհանուր զանգվածը գնահատվում է 19110 մ^3 կամ

$$G=19110\text{մ}^3 : 528=36.19 \text{ մ}^3/\text{ժամ կամ, հաշվի առնելով տեսակարար կշիռը՝ } 36.19\text{մ}^3/\text{ժամ} \times 1.7 \text{ տ/մ}^3 = 61.52 \text{ տ/ժամ:}$$

$$Q = (0.05 \times 0.02 \times 2.5 \times 1 \times 0.4 \times 0.1 \times 0.6 \times 61.52 \times 10^6) / 3600 = 1.02 \text{ գ/վ}$$

Այսպիսով, գումարային փոշու արտանետումները հողային աշխատանքների ժամանակ կկազմի.

$$1.302 \text{ գ/վ} \times 528 \text{ ժ/շ} \times 3600 \text{ վ/10}^6 = 1.93 \text{ տ}$$

Շինարարության ընթացքում վերը նշված արտանետումները կլինեն տեղայնացված, ենթակա արագ ցրման և ժամանակավոր՝ հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների ժամանակավոր բնույթը: Կանխատեսվում է, որ նշված արտանետումները չեն գերազանցի ՀՀ թույլատրված նորմերը, իսկ մթնոլորտային ավազանում դրանց հնարավոր տարածումը և շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ազդեցությունները կկանխարգելվեն և/կամ կնվազեցվեն բնապահպանական կառավարման պլանում ներկայացված միջոցառումների իրականացմամբ, մասնավորապես.

- կապալառուն պարբերաբար կիրականացնի շինարարական հրապարակում աշխատանքային մակերեսների ջրցանման և փոշենստեցման գործողություններ,
- շինարարական մեքենաների երթևեկությունը կկազմակերպվի համապատասխան չափաքանակներով և ծածկող պաստառների առկայությամբ, սահմանափակ արագությամբ (չի գերազանցի 30կմ/ժ արագությունը),
- սորուն նյութերը (ավազ, խիճ, հողային հանույթ և այլն) շինարարական հրապարակում կպահվեն պաստառներով ծածկված վիճակում,
- աշխատանքների ընթացքում պատշաճ մակարդակով կվերահսկվի նաև մեքենասարքավորումների տեխնիկական վիճակը:

Օդային ավազանի աղտոտվածության կանխմանն ուղղված միջոցառումների համալիր ցանկը ներկայացված է Բնապահպանական կառավարման պլանում (տես հավելված 5.1 ենթաբաժին):

Օրագրի շրջանակում հարակից բնակելի և հասարակական շենքերից ստացված բողոքների դեպքում կիրականացվի նաև օդի աղտոտվածության գործիքային չափագրումներ, որոնք կհամեմատվեն գործող օրենսդրական նորմերի և ելակետային տվյալների հետ:

6.2. Ջրօգտագործում և ջրային համակարգերի վրա ազդեցություն

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում ջուրը հիմնականում օգտագործվելու է շինհրապարակի ջրցանման, մաքրման, որոշ շինաշխատանքների կազմակերպման, ինչպես նաև կապալառուի աշխատակազմի խմելու և կենցաղային կարիքները հոգալու համար: Նոր դպրոցի կառուցման աշխատանքների ընթացքում առաջացած հնարավոր փոշու մակարդակները կնվազեցվեն ջրցանի իրականացմամբ:

Շինարարության ժամանակ ժամանակավոր ջրամատակարարման համար ջրի հիմնական աղբյուր կձառայի համայնքային ջրամատակարարման ցանցը, որը շինարարության ողջ ընթացքում ապահովվելու է անհրաժեշտ ջրապահանջը:

Ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ մակերևութային հոսքեր չառաջանան և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար:

Հաշվի առնելով, որ միաժամանակ շինարարական աշխատանքների իրականացման հաշվարկային մակերեսը կազմում է առավելագույնը 16901.3 մ² (ընդհանուր տարածքի մակերեսից գոյություն ունեցող և պահպանվող շենք-շինությունների մակերեսները հանված են, քանի որ այնտեղ որևէ աշխատանք չի նախատեսվում՝ 19207.7-2306.4=16901.3 մ²), ջրցանի հաշվարկն իրականացվել է տարածքի այդ չափի համար:

$$U1 = S1 \times K1 \times T, \text{ որտեղ}$$

S1 - ջրվող տարածքի մակերես, 16901.3 մ²,

K1 - 1 մ² օրական ջրցանի նորմ, 0.0015 մ³ (կամ 1.5լ/մ²), չոր և շոգ օրերին ջրցանում իրականացվում է օրական 2 անգամ:

T - հողային աշխատանքների օրերի քանակ, 66օր:

Հետևապես ջրցանի ջրապահանջը կկազմի.

$$U1 = 16901.3 \times 2 \times 0.0015 \times 66 = \mathbf{3346.5 \text{ մ}^3}$$

Աշխատակիցների և բանվորների խմելու և կենցաղային պահանջների համար ջրապահանջը հաշվարկվում է հետևյալ կերպ.

$$W_{\text{խ.տ.}} = (n \times N \times + n1 \times N1) T1, \text{ որտեղ}$$

n - ԻՏ աշխատողների թվաքանակ, 12 մարդ

N - ԻՏԱ ջրածախսի նորմատիվ, 0.016 մ³օր/մարդ

T1 - շինարարության ողջ ժամանակահատվածի աշխատանքային օրերի թիվ, 572օր

n1- բանվորների (այդ թվում՝ վարորդներ) թվաքանակ, 124 մարդ

N1 - բանվորների ջրածախսի նորմատիվ, 0.025 մ³օր/մարդ

$$W_{\text{խ.տ.}} = (10 \times 0.016 + 124 \times 0.025) \times 572 = \mathbf{1864.72 \text{ մ}^3}$$

$$\text{Ընդհանուր ջրապահանջը կկազմի՝ } 3346.5 \text{ մ}^3 + 1864.72 \text{ մ}^3 = \mathbf{3729.44 \text{ մ}^3}$$

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման նպատակով նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները.

- ջրցանի ծավալները հաշվարկված են այնպես, որ մակերևութային հոսքեր չառաջանան և ջուրն օգտագործվի միայն փոշենստեցման նպատակով,

- տարածքի հոսքերը կմիավորվեն մեկ բակային ցանցում և կուղղվեն կոյուղու համակարգ (տեխ. պայմանը բերված է [հավելված 4-ում](#)):

Ելնելով շինարարության ոչ մեծ տևողությունից հատուկ շինարարական բազայի ստեղծումը նպատակահարմար չէ: Շին. հրապարակում առաջարկվում է նախատեսել կոնտեյների տիպի հատուկ շինություններ՝ աշխղեկի գրասենյակ, հանդերձարան, լվացարան-ցնցուղարան, փակ պահեստ, ինչպես նաև ճաշարան, բիոզուգարան, աղբի տարրաներ և այլն:

Ժամանակավոր տնտեսության շենքերի և շինությունների վերջնական ցանկը կճշտվի շինարարության ընթացքում և ըստ անհրաժեշտության այլ լրացուցիչ պայմանների ապահովումը կարող է իրականացվել հետագայում:

6.3. Թափոնների առաջացում և կառավարում

Նախագծի հողային աշխատանքների հաշվարկն իրականացվել է համաձայն ներկայացված երկրաբանական կտրվածքի, համաձայն որի ընդհանուր հողային հանույթը կազմում է 19110 մ³, որը ներառում է նաև պահեստավորման ենթակա 3280մ³ բուսահողի ծավալը: Հանված գրունտից 15141 մ³ ծավալն ամբողջությամբ հետլիցք է արվելու՝ տոփանումով և 20սմ հաստության քայլով: Մնացած 689մ³ ծավալով գրունտն իրենից ներկայացնում է **փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող**, որն ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր:

Ընդհանուր շինարարական աղբի ծավալի գնահատվում է առավելագույնը 240 մ³, որի հեռացումն ու տեղադրումը կիրականացվի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ Նոր Հաճրնի համայնքապետարանի հետ համաձայնեցված վայրում, որի վերաբերյալ տեղեկանքը բերված է սույն հաշվետվության [հավելված 5-ում](#):

Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ. հոկտեմբերի 26-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում գոյացող արտադրության (այդ թվում ընդերքօգտագործման) և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N342-Ն հրամանի, շինարարական աշխատանքների ընթացքում, մասնավորապես՝ դպրոցի շենքի կառուցման և տարածքի բարեկարգման աշխատանքների ընթացքում գնահատվում են ստորև ներկայացվող կազմով թափոնների առաջացում.

Թափոնի անվանում	Ծածկագիր	Վտանգավորության դաս	Քանակ
Կենցաղային չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	91200400 01 00 4	IV	մոտ 5 տ
Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող	31401100 08 99 5	V	689 խ.մ
Շինարարական աղբ	91200601 01 00 4	IV	240 խ.մ

Շինարարական աղբի փաստացի քանակի որոշումը և ծավալաթերթով նախատեսված վճարումը հնարավոր է իրականացնել տեղամասի տեխնիկական հսկողություն իրականացնող ինժեների և հեղինակային հսկողություն իրականացնող կազմակերպության համաձայնությամբ:

Նախատեսվող գործունեության ընթացքում քսայուղերի և հեղուկ վառելիքի թափոնների առաջացում չի կանխատեսվում:

Կենցաղային աղբը, որի ընդհանուր քանակը գործունեության ողջ ընթացքում կանխատեսվում է մոտ 5տ, կտեղափոխվի աղբահավաք ծառայություն իրականացնող ընկերության կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

6.4. Աղմուկի և թրթռումների ազդեցություն

Աղմուկի համեմատաբար բարձր մակարդակները գնահատվում են շին. աշխատանքների ընթացքում օգտագործվող մեքենա-մեխանիզմները շահագործումից, որոնք նախատեսվում է շահագործել բացառապես աղմկակլանիչների և խլացուցիչների առկայության դեպքում: Բացի այդ հիմնականում աղմուկ առաջացնող գործողությունները կիրականացվեն միայն օրվա ցերեկային ժամերին, այն է՝ ժամը 9:00-ից մինչև առավելագույնը ժամը 18:00:

Շինարարական գործողությունների ընթացքում համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների (տես՝ ԲԿՊ-ն) կիրառման դեպքում աշխատատեղերում և մոտակա բնակելի տարածքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը կանխատեսվում է, որ չի գերազանցի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերը:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում կապալառուն պարտավոր է հետևել ՀՀ թրթռումների գործող նորմերը, քանի որ ծրագրի շրջանակում հարակից կառույցների վրա հասցրված ցանկացած ֆիզիկական վնասը պետք է վերացվի կամ փոխհատուցվի կապալառու ընկերության սեփական միջոցների հաշվին:

Աղմուկի և թրթռումների մակարդակների կառավարմանն ուղղված մեղմացնող միջոցառումներն առավել մանրամասն ներկայացված են ԲԿՊ-ում: Ծախսերի արդյունավետության տեսանկյունից նպատակահարմար է համարվել աղմուկի և թրթռումների մակարդակների գործիքային չափագրումներ իրականացնել միայն բողոքների դեպքում:

6.5. Ազդեցություն պատմամշակութային հուշարձանների վրա

Հողային աշխատանքների ընթացքում պատահական գտածոի (շարժական կամ անշարժ) անսպասելի հայտնաբերման դեպքում, համաձայն ՀՀ «Պատմության և մշակութային անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» օրենքի (1998թ.) և ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի ընթացակարգերի, աշխատանքները կդադարեցվեն և շինարար կապալառուն կտեղակացնի Պատվիրատուին, վերջինս էլ՝ լիազոր մարմին:

6.6. Աշխատանքի անվտանգություն

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում մեծ ուշադրություն է դարձվելու աշխատանքային անվտանգության ապահովման հարցերին, որի համար նախատեսված են մի շարք միջոցառումներ հնարավոր ազդեցությունները և անհարմարությունները բացառելու կամ մեղմացնելու նպատակով:

Շինհրապարակում առողջության և աշխատանքային անվտանգությանն ուղղված կանոնները/միջոցառումները կիրականացվեն կապալառուի կողմից՝ համաձայն ԲԿՊ-ում նկարագրված ընթացակարգի, որոնք համալիր ներկայացված են ԲԿՊ-ի «Առողջության և աշխատանքի անվտանգության պլան», ինչպես նաև «Արտակարգ իրավիճակների արձագանքման պլան» ենթաբաժիններում (տես՝ ԲԿՊ, բաժին 8):

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում խստորեն կպահպանվեն անվտանգության և հակահրդեհային միջոցառումները, մասնավորապես.

- Նախքան աշխատանքի սկսելը կկատարվի շինհրապարակի ժամանակավոր ցանկապատում և կտեղադրվեն մուտքը արգելող ցուցափեղկեր/նշաններ:
- Շինարարությունում շահագործվող կռունկը պետք է անցած լինի անվտանգության տեխնիկայի փորձաքննության և գրանցված լինի «Տեխնիկայի անվտանգության ազգային կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի ռեգիստրում:
- Հակահրդեհային անվտանգությունը շինհրապարակում, աշխատատեղում և աշխատանքի տեղամասերում անհրաժեշտ է ապահովել համապատասխան «Հակահրդեհային անվտանգության կանոններ» պահանջներին համապատասխան, ապահովել կրակմարիչի առկայությունը և հրդեհային անվտանգության վերաբերյալ պաստառներն այլն:
- Մինչև աշխատանքների սկսելը աշխատողներին պետք է հրահանգավորել անվտանգության տեխնիկայի մասին: Բանվորների աշխատանքների պաշտպանությունը պետք է ապահովվի վարչակազմի կողմից, նրանց անհատական պաշտպանական միջոցներ տրամադրմամբ (հատուկ արտահագուստ, կոշիկ, սաղավարտ և այլն):
- Տանիքի և բարձրության վրա աշխատանքների իրականացման ժամանակ, աշխատանքներն անհրաժեշտ է կատարել անվտանգության գոտիների օգտագործմամբ, որոնք պետք է ամրացվեն կոնստրուկտիվ ճշտված և հուսալի էլեմենտից:
- Եռակցման աշխատանքներ իրականացնելիս անհրաժեշտ է հետևել, որպեսզի էլեկտրա և գազաեռակցված սարքերը գտնվեն ճանապարհներից և անցումներից մի կողմ և էլեկտրաեռացման սարքը և եռակցվող նյութը լինեն հողանցված:
- Խտացված գազով բալոնները պետք է տեղափոխել միայն հատուկ պատգարակի միջոցով: Բալոնին չի թույլատրվում մոտենալ յուրոտված հագուստով, արգելվում է նաև բալոնների մոտակայքում ծխելը:
- Արգելվում է տանիքում աշխատանքներն իրականացնելը, մշուշի, ամպրոպի և քամու 6 բալ արագությամբ գերազանցման դեպքում:
- Անվտանգության անհատական մոտեցումներ կապված կռունկի գործողության գոտում կատարվելիք շին-մոնտաժային աշխատանքների հետ (օրինակ՝ բեռի տեղափոխումը գոյություն ունեցող շենքերի տանիքի վրայով):

7. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

7.1. Շրջակա միջավայրի պահպանություն և մեղմացնող միջոցառումները

Ծրագրի համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրական պահանջներին և նորմերին, ինչպես նաև ԱԶԲ բնապահպանական անվտանգության սկզբունքներին նախատեսվում է ապահովել բնապահպանական կառավարման պլանի (ԲԿՊ) միջոցով: ԲԿՊ-ում պարունակում է Ծրագրի բոլոր փուլերի ընթացքում (նախագծում, շինարարություն և շահագործում) հնարավոր անցանկալի բացասական ազդեցությունները կանխելու և մեղմացնելու միջոցառումներն, ինչպես նաև մոնիտորինգի գործողությունները՝ ստուգելու համար շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքի համապատասխանությունը պլանավորված մեղմացնող միջոցառումներին:

Ծրագրի համար մշակված ԲԿՊ-ն՝ մեղմացնող միջոցառումները, և մոնիտորինգի պլանը, ամբողջական ներկայացված են համապատասխանաբար [հավելված 8](#)-ում և [հավելված 9](#)-ում:

ԲԿՊ-ն որպես անբաժանելի մաս կցվելու է հիմնական շինարար կապալառուի մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերին: Հիմնական կապալառուն պատասխանատու է լինելու ԲԿՊ-ի իրականացման համար և իր հերթին համապատասխան պայմանագրային պարտավորություններ է նախատեսելու ենթակապալառուի հետ իր պայմանագրերում:

Ստորև ամփոփ բերվում են նախատեսվող գործունեությունից ակնկալվող ազդեցությունները և շրջակա միջավայրի պահպանությանն ուղղված հիմնական բնապահպանական, ինչպես նաև աշխատանքի և առողջության ապահովման միջոցառումները, որոնք պատշաճ ձևով կիրականացվեն ենթածրագրի իրականացման բոլոր փուլերի ընթացքում.

- տեղեկատվության հրապարակում և հանրային լուումներ,
- շինարարական հրապարակի ժամանակավոր ցանկապատում,
- շինարարական աղբի կանանոնավոր հեռացում թույլատրված աղբավայր, ինչպես նաև շին. հրապարակում կենցաղային աղբի համար նախատեսված աղբամանների տեղադրում,
- շինարարական հրապարակի ջրցանում և փոշու արտանետումների մակարդակների կառավարում ՀՀ թույլատրելի նորմերին համապատասխան,
- շինարարական մեքենաների սահմանափակ տեղաշարժ՝ 30 կմ/ժ չգերազանցող արագությամբ, իսկ բեռնատարերի դեպքում՝ թափքի ծածկի առկայությամբ,
- աղմուկ առաջացնող աշխատանքներն իրականացում թույլատրելի մակարդակների սահմանում և ցերեկային ժամերին՝ մինչև ժամը 18:00,
- մեքենաների անիվների լվացման և մաքրման միջոցառումներ (կոպիճե մակերեսներ)՝ հրապարակից ցելի և փոշու տարածումը կանխելու նպատակով,
- շինարարական նյութերի ձեռք բերում լիցենզավորված մատակարարներից, ներառյալ՝ բեռնաաշաղախը՝ մոտակա հանգույցներից,
- վառելիքի և նավթաման նյութերի պահումը կիրականացվի բեռնոնե, ավազե հիմքերի կամ մետաղական անթափանց տակդիրների վրա,

- մեքենա-սարքավորումների տեխնիկական սպասարկումը կիրականացվի մասնագիտացված կենտրոններում,
- նախատեսվող գործունեության ողջ ընթացքում բողոքների արձագանքման մեխանիզմի ներդրում,
- արտակարգ իրավիճակների կանխարգելման միջոցառումներ,
- կապահովվեն առողջության և աշխատանքի անվտանգության ապահովման միջոցառումներ, ներառյալ՝ բանվորական կազմին սեզոնային արտահագուստի, անձնական պաշտպանիչ միջոցների տրամադրում:
- տարածքի կանաչապատ գոտիները կհամալրվեն արժեքավոր բուսականությամբ: Հիմնական բնապահպանական միջոցառումների գումարային ուղիղ արժեքը (առանց հարկերի) գնահատվում է մոտ 8 մլն. ՀՀ դրամ: Նշված արժեքը ներառում է կենցաղային և շինարարական աղբի հեռացման, ծառերի տնկման և կանաչապատման աշխատանքները: Նշված միջոցառումների ծախսերը հաշվի են առնված դպրոցի նախագծի ծավալաթերթերում: Բնապահպանական կառավարման պլանում ներկայացված մնացած միջոցառումները կապալառուն կիրականացնի օժանդակ ծախսերի գումարից, որը կազմում է ընդհանուր նախահաշվի ոչ ավել, քան 2%-ը:

7.2. Մոնիտորինգ

ՀՏՁՀ-ի կողմից կանոնավոր մոնիտորինգ է իրականացվելու ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարումը և դրանց արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով: ՀՏՁՀ-ի բնապահպանության երաշխիքների մասնագետները իրականացնելու է մոնիտորինգի դաշտային ստուգայցեր դպրոցի շինարարական տեղամաս ամսական երկու անգամ կտրվածքով: Մոնիտորինգային արդյունքները գրանցվելու են Ծրագրի շրջանակում մշակված մոնիտորինգի ստուգաթերթիկում:

Տեխնիկական վերահսկողության շրջանակներում կիրականացվի ամենօրյա հսկողություն, որը կներառի նաև բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության հարցերը: և նկատված հայտաբերված անհամապատասխանությունների վերաբերյալ ժամանակին կտեղեկացվի ՀՏՁՀ-ին:

Ծախսերի արդյունավետության տեսանկյունից նպատակահարմար է համարվել փոշու, աղմուկի և թրթռումների մակարդակների չափագրումներն իրականացնել ազդակիր կողմերի համապատասխան բողոքների դեպքերում:

ՀՏՁՀ-ի կողմից նախատեսվող գործունեության իրականացման ողջ ընթացքում ներդրվելու է բողոքների անդրադարձման մեխանիզմ (ԲԱՄ): Շահառուների հետ կապի և բողոքների լուծման մեխանիզմների վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՏՁՀ-ի պաշտոնական կայքում (www.atdf.am): Բողոքների գրանցամատյանի ձևաչափը բերված է [հավելված 10](#)-ում:

8. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Բնապահպանական պետական փորձաքննության շրջանակում 2024թ. դեկտեմբերի 17-ին, ժամը՝ 11:00-ին, Կոտայքի մարզի Նոր Հաճրն համայնքի Արգել բնակավայրի վարչական շենքում (հասցե՝ Կոտայքի մարզ, գ. Արգել 11-րդ փողոց, 3 շենք) իրականացվել է նոր դպրոցի կառուցման նախագծի և նախատեսվող գործունեության ընթացքում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վերաբերյալ հանրային քննարկում:

Հանդիպմանը մասնակցել են ներկայացուցիչներ պատվիրատու, նախագծային և կառուցապատող կազմակերպություններից, ինչպես նաև Նոր Հաճրնի համայնքապետարանի ներկայացուցիչներ և Արգել համայնքի բնակիչներ: Հանրային քննարկումները կազմակերպվել են հանրային քննարկման և ծանուցումների իրականացման կարգի համաձայն, ըստ որի հանդիպումից նվազագույնը 21 աշխատանքային օր առաջ հանդիպման վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը հասանելի է եղել «Առավոտ» օրաթերթի 2024թ. նոյեմբերի 14-ի համարում: Շահագրգիռ հանրությունը հնարավորություն է ունեցել իր առաջարկությունները, դիտողություններն ու կարծիքները Նոր Հաճրնի համայնքապետարան ուղարկել նաև գրավոր: Հանդիպման արձանագրությունը, մասնակիցների ցուցակը, ինչպես նաև Նոր Հաճրն համայնքի ավագանու համաձայնությունը նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ ներկայացվում են սույն ՇՄԱԳ հաշվետվությանը կից (տես՝ [հավելված 11](#)): Հանրային քննարկման ժամանակ իրականացված լուսանկարները ներկայացված են ստորև:

«Բիդեք» ՍՊԸ-ի կողմից Լոր Գանձի համայնքի Արզել բնակավայրի միջնակարգ դպրոցի կառուցման Օդատակով հանրային քննարկում

«Հանրային ծանուցման եւ քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 2014թ. Օգոստոսի 19-ի N 1325 -Լ որոշման 14-րդ կետով, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 2023թ. դեկտեմբերի 28-ի N 2343-Լ որոշմամբ սահմանված կարգով 2024թ. դեկտեմբերի 17-ին ժամը 11:00-ին ՀՀ Կոտայքի մարզի Լոր Գանձի համայնքի Արզել բնակավայրի արչական շենքում տեղի կունենա «Բիդեք» ՍՊԸ-ի կողմից Լոր Գանձի համայնքի Արզել բնակավայրի միջնակարգ դպրոցի կառուցման Օդատակով հանրային քննարկում/1-ին հանրային քննարկում/: ՀՀ կառավարության 2023թ. դեկտեմբերի 28-ի N 2343-Լ որոշման հավելվածով սահմանված ժամկետներում առաջարկություններն ու դիտողությունները գրավոր կարող են ներկայացվել «Բիդեք» ՍՊԸ-ի -ին՝ ք. Երեւան, Սասունցի Դավիթ վող. 87 ա հասցեով եւ Լոր Գանձի համայնքապետարան:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

- ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական Կլիմայաբանություն» ՀՀ շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2011թ. սեպտեմբերի 26-ի N167-Ն հրամանը ուժը կորցրած ճանաչելու մասին:
- Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР1984, Москва.
- ԱԴԲ 2015: Բնապահպանական գնահատման և ուսումնասիրության շրջանակ:
- ՀՀ կառավարության որոշում N160-Ն, 2 փետրվար, 2006թ: Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին:
- Տեղեկագիր ՀՀ հիդրոթերևութաբանության և շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի արդյունքների մասին: Երևան: 2024թ 1-ին եռամսյակ:
<http://armmonitoring.am/public/admin/ckfinder/userfiles/files/texekanq/eramsjak/I-2024.pdf>
- ՀՀ կառավարության որոշում 596-Ն, 2015: ՀՀ-ում «Կառուցապատման նպատակով թույլտվությունների և այլ փաստաթղթերի տրամադրման կարգը հաստատելու և ՀՀ կառավարության մի շարք որոշումներ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»:
- ՀՀ կառավարության 426-Ն որոշումը, 12 ապրիլի, 2018թ: «Նոր կառուցվող բնակելի բազմաբնակարան շենքերում, ինչպես նաև պետական միջոցների հաշվին կառուցվող (վերակառուցվող, նորոգվող) օբյեկտներում էներգոխնայողության և էներգոարդյունավետության տեխնիկական կանոնակարգը սահմանելու մասին»
- ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարի N-1243-Ն հրաման, 2015թ: «Սեյսմիկ պաշտպանության բնագավառի հատուկ և կարևոր նշանակության օբյեկտները սահմանելու մասին»:
- ՀՀ Օրենք Սեյսմիկ պաշտպանության մասին, 2002 թ:
- ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի N 102-Ն հրաման, 2020թ: ՀՀՇՆ 20.04-2020 «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարության նախագծման նորմեր» շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի փետրվարի 3-ի N 24-Ն հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՎԿԱՅԱԿԱՆ
ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ**

Սույն վկայականով հաստատվում է «13» Հունիսի 2012 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ (ՆԵՐ)

ՀՀ մարզ Կոտայք համայնք Արգել Վ. Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոց ՊՈԱԿ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏԼՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Կոտայք, համայնք Արգել / Վ. Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոց /

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Ոչ բնակելի տարածքի անհատույց օգտագործման պայմանագիր N 65/0012 28.06.2012թ. ս/մ 3490

4. ՀՈՂԱՍԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 07-014-0066-0007

Մակերեսի չափը (հա)՝ 2.2

Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Հասարակական կազուցապատման

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝ Հասարակական
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/հ	Կադաստրային ծածկագիրը	Տեսակը	Մակերեսի չափը	Գրանցված իրավունքի տեսակը
1	07-014-0066-0007-001	Դպրոց	4195.9 ք.մ.	ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ
2	07-014-0066-0007-002	Պահեստ	176.4 ք.մ.	ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ Վանիկ Սարգսյան Կոտայք ՍՍ

գրանցումը պաշտոնը՝ Կոտայք ՍՍ անշարժ գույքի ռեգիստր

ՄԱ՝ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի աշխատակազմի՝ վկայականը համադրող սպասարկման գրասենյակի

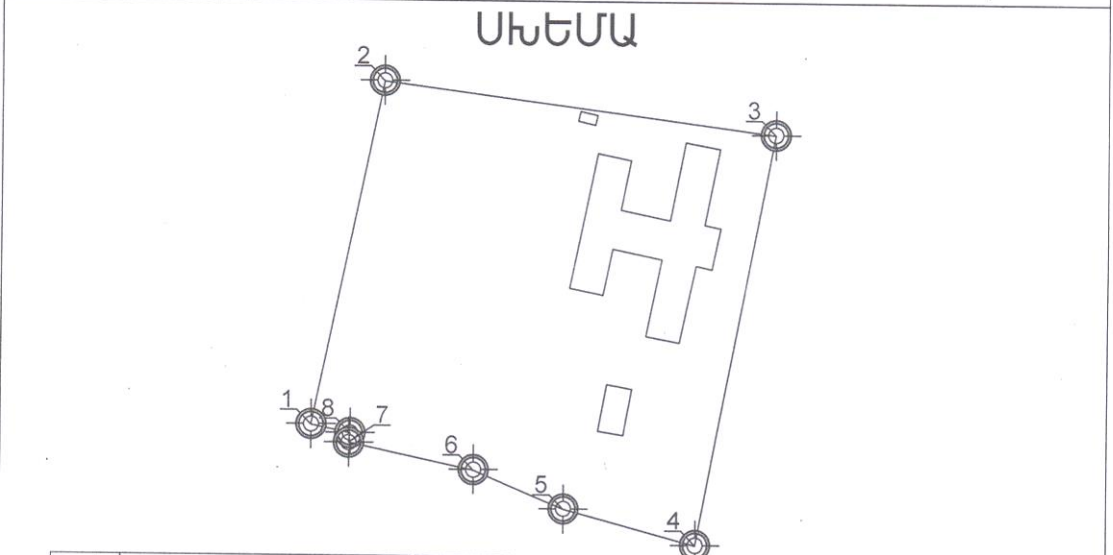

Տեղամասի տեղադիրքը WGS-84 ազգային գեոդեզիական կորդինատային համակարգում

ԱԿՏ
 Շրջադարձային բեկման կետերի նշահարումը (տեղադրումը) բնության մեջ 02 Նոյեմբեր 2024 թ.

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
 Ա/Ձ ՆԱՐԵԿ ՄԵԼԻԲԵՏԹՅԱԼ
[Signature] Ն. ՄԵԼԻԲԵՏԹՅԱԼ
 02 Նոյեմբեր 2024 թ.

Կատարող գեոդեզիստ՝ *[Signature]* Անահիտ Զարուբյունյան
 Պատվիրատու՝ ՀՀ մարզ Կոտայք համայնք Արգելի Վ. Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոց ՊՈԱԿ
 Հասցե՝ ՀՀ մարզ Կոտայք համայնք Արգելի Վ. Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոց/
 Սեփականության վկայական **N 13072012-07-0258** կադաստրային ծածկագիր 07-014-0066-0007
 *Հողամասի նկատմամբ կատարվել է նշահարում ըստ ՀՀ ԱԳԿՊԿ աշխատակազմի Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կենտրոնի կողմից տրամադրած կորդինատների

Շրջադարձային կետեր (բեկման)	Կորդինատները		Գծային չափեր
	Y	X	
1	8465237.0662	4471384.9157	
2	8465263.8925	4471516.4217	134.21
3	8465413.5276	4471496.7794	150.92
4	8465383.9333	4471339.9511	159.60
5	8465333.4086	4471353.4163	52.29
6	8465298.8791	4471368.1105	37.53
7	8465251.4084	4471378.1746	48.53
8	8465251.8624	4471381.6797	3.53
1	8465237.0662	4471384.9157	15.15

Ակտը կազմված է՝ 2 օրինակից Թիվ 1 օրինակը պահվում է Ա/Ձ Նարեկ Մելիբետյանի մոտ, Թիվ 2 օրինակը տրվում է պատվիրատուին.

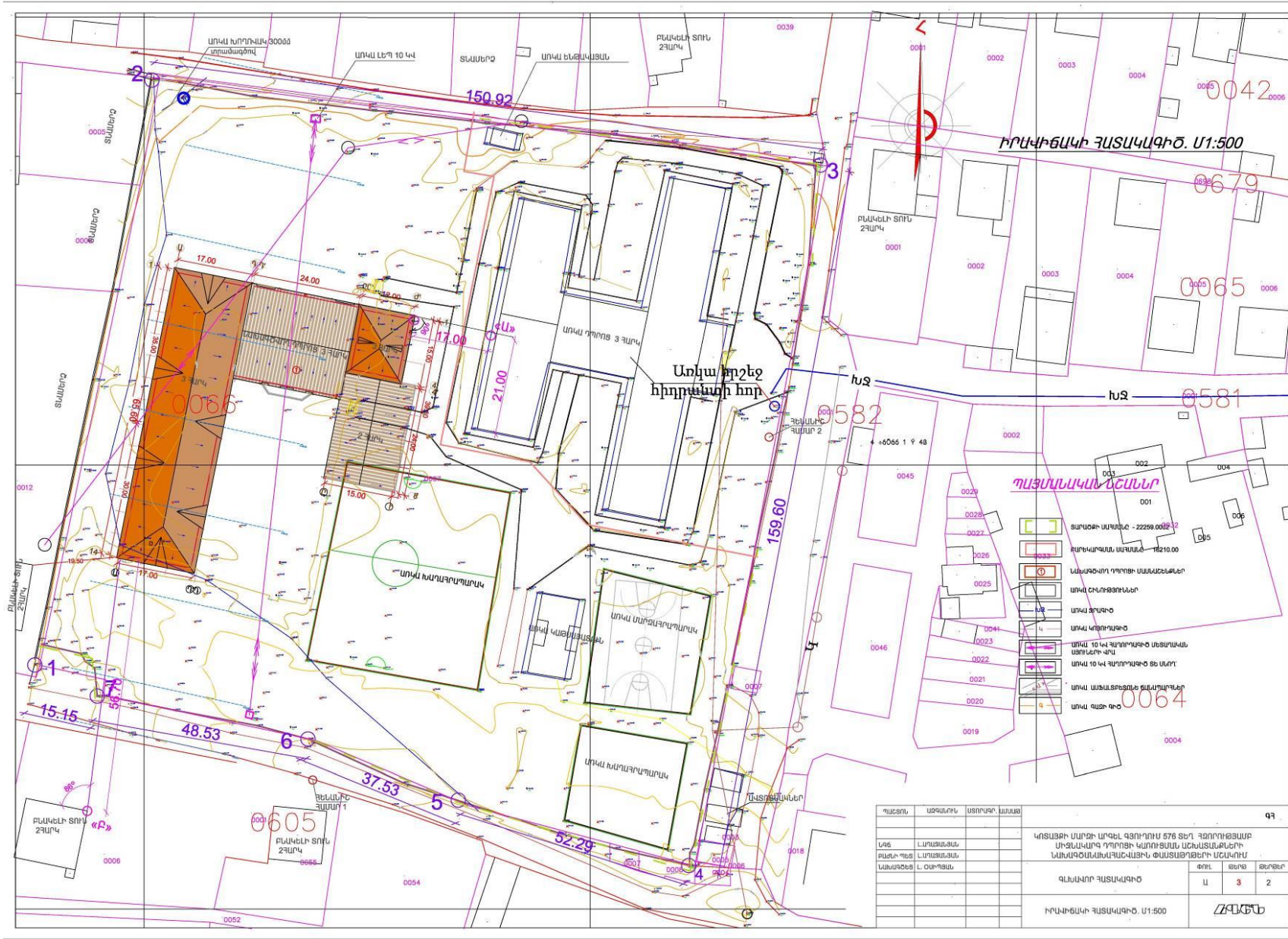
Կատարող գեոդեզիստ՝ *[Signature]* Անահիտ Զարուբյունյան
 (անուն, ազգանուն) (որակավորման վկայական) **N 0474**

Պատվիրատու՝ ՀՀ մարզ Կոտայք համայնք Արգելի Վ. Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոց ՊՈԱԿ

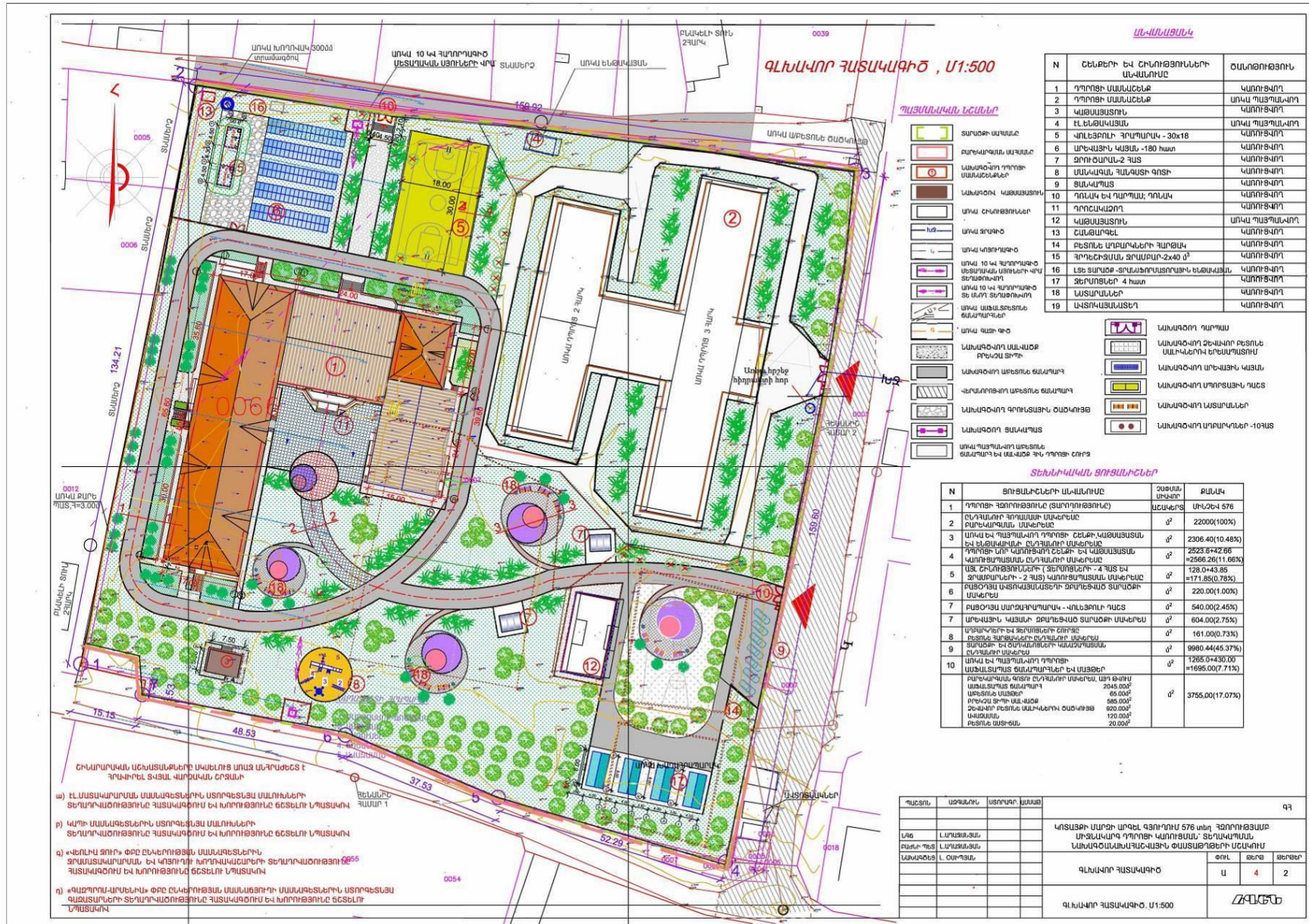
Թիվ 2 օրինակ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ՀՏԱՄԿԱԳԻԾ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

5.1. Վեոլիա-Ջուր ՓԲԸ

VEOLIA
Ջուր

«Հաստատում եմ»
Արտադրատեխնիկական բաժնի պետ՝
Գ. Վարդանյան
«06» 02 2025թ.

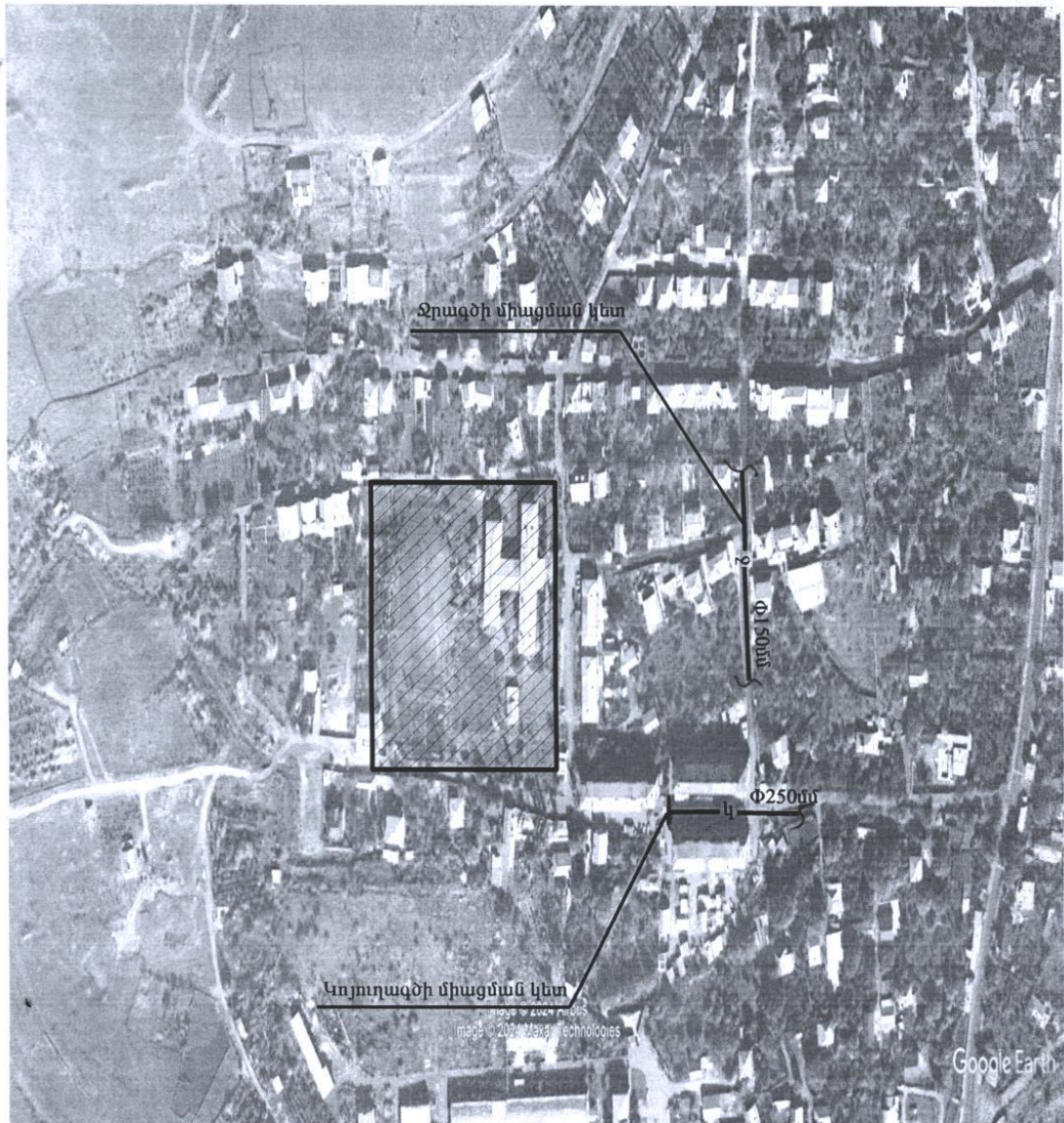
Տեխնիկական պայման ՎՋ 324 /2025

(Ջրամիացման և/կամ/ ջրահեռացման նախագծման)

Մ. Կոտայք, հ. Արգել,
Վ. Ամանյանի անվան միջնակարգ դպրոց
/Տարածքի հասցե/

ՀՀ մարզ կոտայք համայնք Արգել Վ. Ամանյանի անվան
միջնակարգ դպրոց ՊՈԱԿ
/ անուն, ազգանուն/

093973311
/Հեռախոսահամար/

444473

Համակարգ	Ջրամատակարարում	Ջրահեռացում	Հրդեհաշիջում
Կոմունիկացիայի գտնվելու վայրը	Տարածքից մոտ 160մ հեռավորությամբ	Տարածքից մոտ 110մ հեռավորությամբ	
Գործող խողովակի տրամագիծը, ճնշումը, տեսակը	d=150մմ, P=3.0մթն. պող	d=250մմ	
Միացման կետը	Տարածքից մոտ 160մ հեռավորությամբ անցնող ջրագծից	Տարածքից մոտ 110մ հեռավորությամբ անցնող լիտուղագծին	
Միացման տրամագիծը	Համաձայն նախագծի		
Ջրաչափի տրամագիծը			
Այլ պահանջներ	1.Ջրաչափական հանգույցի համար կառուցել դիտահոր 2.Նոր միացումը կիրականացվի գոյություն ունեցող ջրագիծը միացման կետում խցափակելուց հետո 3. Բաժանորդային քարտ 335554958	Կոյուղագիծը միացնել գոյություն ունեցող դիտահորին	Տես * Կետը
Ջրամատակարարման գրաֆիկը	07.00-24.00		

Կառուցման աշխատանքները կատարելու համար անհրաժեշտ է տվյալ ոլորտում լիցենզավորված կազմակերպությանը պատվիրել նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմում և դրանք համաձայնեցնել «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի հետ :

Կառուցման աշխատանքների տեխնիկական հսկողությունը, դիմողի հայեցողությամբ, իրականացնում է «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ն կամ ընկերության պաշտոնական կայքում հրապարակված ցանկում ընդգրկված կազմակերպությունը՝ դիմողի հաշվին : Կառուցված նոր համակարգի միացումը ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգին իրականացնում է «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ՝ դիմողի հաշվին :

Սույն տեխնիկական պայմանը ուժի մեջ է 1 (մեկ) տարի՝ գրանցման օրվանից սկսած, այն ենթակա է երկարացման մինչև տեխնիկական պայմանի ժամկետի ավարտը՝ դիմողի կողմից ներկայացրած դիմումի հիման վրա :

Կառուցման ընթացքում, հողային աշխատանքներն իրականացնելիս, անհրաժեշտ է ձեռք բերել տվյալ համայնքի ղեկավարի, այլ իրավասու և/կամ շահագրգիռ մարմինների կամ անձանց թույլտվությունները և/ կամ համաձայնությունները :

* Հրդեհաշիջումը նախատեսել համաձայն ՀՀՇՆ 40.01.02-2020թ. և ՀՀ Կառ. 08.08.2019թ թիվ 1025-Ն որոշման, թիվ 29 հավելվածի, հիդրանտի տեղադրման դեպքում կառուցել դիտահոր :

Սույն տեխնիկական պայմանով տրամադրվում է առավելագույնը 0.7լ/վ. ջրաքանակ :

Տեխ. պայմանների մասնագետ՝

Հ.Սարգսյան

5.2. Գազայրոմ Արմենիա ՓԲԸ

Հաստատում եմ՝
«Գազայրոմ Արմենիա» ՓԲԸ
Արմանի ԳԳՄ

Տնօրենի տեղակալ Սիմոն Կարտարազետ

Ա.Եփրեմյան

ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

.....2024թ.

ՀՀ Գոտայքի մարզ, Նոր Հաճն համայնք, Արգել գյուղի միջնակարգ դպրոց
(օբյեկտի անվանումը և հասցեն)

Գործող գազատար	Ելակետային տվյալներ
• անվանումը	Գոտայքի մարզ, Արգել գյուղը սնող մ/ճ վ/գ գազատար
• միացման կետը (կետերը)	ըստ գծապատկերի
• նվազագույն և առավելագույն ճնշումները միացման կետում (կետերում) (Pmin - Pmax) (կգ/սմ ²)	1.2
• գազատարի տրամագիծը (մմ)	133
Գազաֆիզիկացվող Օբյեկտ	
• օգտագործման նպատակը	ոչ կենցաղային
• առավելագույն հզորությունը (գազի առավելագույն ժամային ծախսը) միացման կետում (կետերում) (մ ³ /ժամ)	97
• հեռավորությունը միացման կետից (մ)	750
• գազի հաշվառման սարք (համապատասխան էլեկտրոնային ճշտիչով)	Ըստ գազապատման ծախսերի բարձր ճշտության դասի կահավորված էլ. ճշտիչով
Լրացուցիչ պայմաններ	
• այլընտրանքային վառելիքի պաշարի նախատեսում	Նախատեսել այլընտրանքային վառելիքի մեկամյա պաշար և օգտագործման հնարավորություն
• գործողության ժամկետը	1 տարի
• Օբյեկտի առանձնահատկությամբ պայմանավորված այլ պայմաններ	Գազի ճնշման կարգավորիչի տեղադրում

Ելակետային տվյալները տրամադրվում են 19 մարտի 2015 թվականի N 596-Ն որոշմամբ հաստատված "Հայաստանի հանրապետությունում կառուցապատման նպատակով թույլտվությունների և այլ վաստաթղթերի տրամադրման կարգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության մի շարք որոշումներ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին" կարգի համաձայն ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքի ձևավորման նպատակով:

Օբյեկտի գազաֆիզիկացման նպատակով՝ հստակ գազօգտագործման պահանջի ներկայացման պարագայում (ապահովելով գազի սարքավորումների և դրանց կիրառման գործարանային պահանջները, ինչպես նաև գազաֆիզիկացվող շենքերի/սենքերի/ նկատմամբ շին. նորմերի պահանջները) անհրաժեշտ է ԳՄՕԻ-ով սահմանված կարգով դիմել «Գազայրոմ Արմենիա» ՓԲԸ:

ՇՏ բաժնի պետ՝

_____
(ստորագրություն) Խ. Գևորգյան

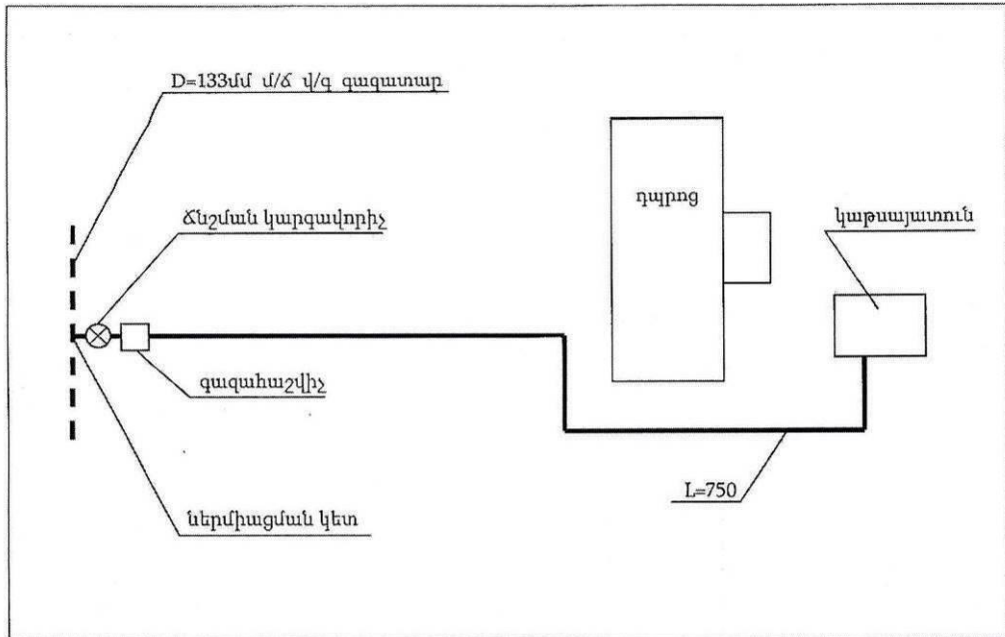
Կազմել է՝

_____
(ստորագրություն) Ռ. Սարգսյան

• Խմբագրություն՝ համեմատելով տեղեկությունները հետևյալ հղմամբ: [http://www.gasarmenia.am](#)

ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Օբյեկտի գազասպառման համակարգը գազամատակարարման ցանցին միացման հետագիծ

ՇՏ բաժնի պետ՝

(ստորագրությունը)

Ի.Գևորգյան

Կազմեց՝

(ստորագրությունը)

Ռ.Սարգսյան

**ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5. ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՂԲԻ ՏԵՂԱՓՈԽՄԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍ, ԿԱՆԱԶԱՊԱՏՄԱՆ
ԵՎ ՏԱՐԱԾՔԻ ՈՌՈԳՄԱՆ ՀԱՏԱԿԱԳԾԵՐ**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՏԱՅՔԻ
ՄԱՐԶԻ ՆՈՐ ՀԱՃՐՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆ**

Հայաստանի Հանրապետության Կոտայքի
մարզի ՆՈՐ ՀԱՃՐՆ համայնք,
ք.Նոր Հաճրն, Հեռ. 0224 4 25 50, nor-hachn-
meriya@mail.ru

№ 329

04 փետրվար 2025 թ.

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

Տրվում է այն մասին, որ Նոր Հաճրն համայնքի Արգել բնակավայրի միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքների ընթացքում առաջացած աղբը տեղափոխվելու է բնակավայրից Ցկմ հեռավորության վրա գտնվող աղբավայր:

Տրվում է ներկայացնելու ըստ պահանջի:

ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՆԻ ԱՄԲԱՏՅԱՆ

Կար. Աշխատակազմի առաջին կարգի մասնագետ՝ Աննա Մնացականյան
0224 4 25 50

Ոռոգման հաստակագիծ

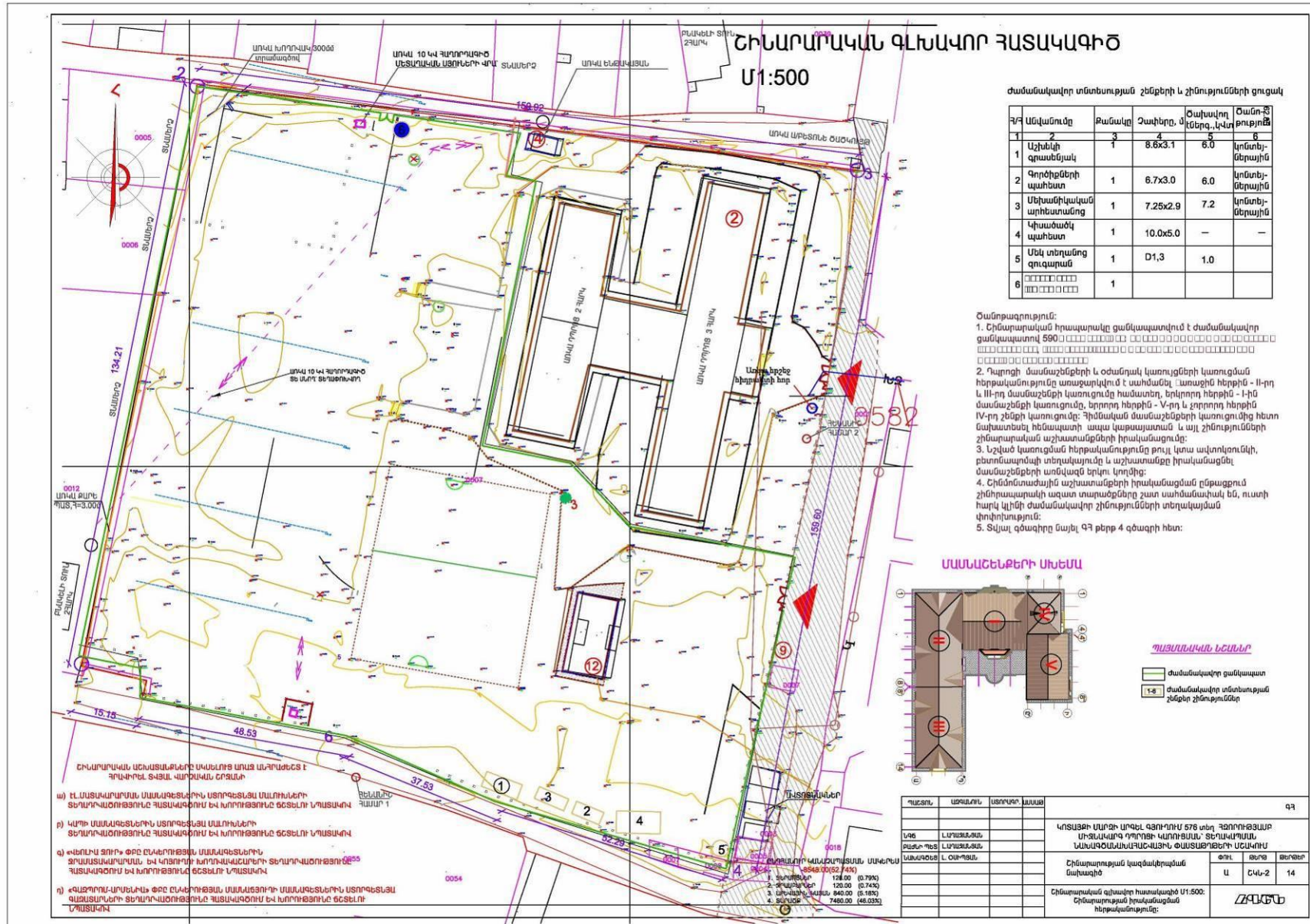

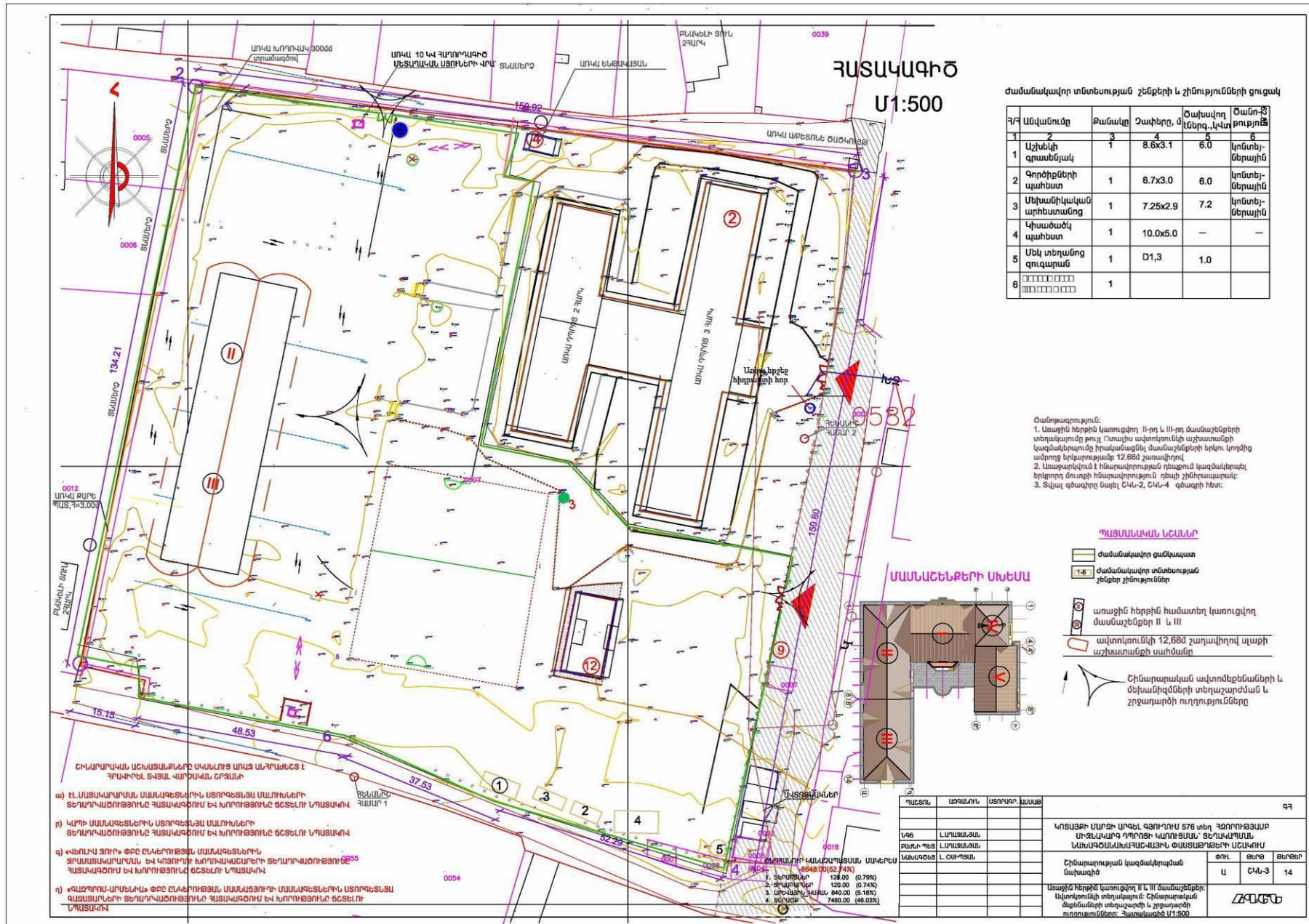
ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- 2 — տուփ քարե
- 4 — տուփ կոնրետե
- ՈՂ-1,2 — անազանի ոռոգման տարրապատ
- ԳՐԱՆԱԿ ԵՐԱՆԱԿ
- Վ1 — անազանի ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՅՈՒՐԱԳԻԾ
- ՈՂ-1,2 — անազանի ոռոգման տարրապատ
- անազանի խՍԵԼՈՒ ՋՐԱԳԻԾ
- անազանի ՋԱԿԳՐԵԶԱՅԻՆ ԽՈՐՈՎԱԿ

ՊԱՇՏՈՆ	ՆԱԳԱԾՈՐ	ՆԱԽՈՒԿՈՒ ՄԱՍՈՑ			
ԼՂ6	ԼՍՊԱՅՄԱՆԱԿ		ՀՀ ԿՈՏԱՅԻ ՄԱՐԶԻ ԱՐԱԵԼ ԲԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԳՏԵՎՈՐ ՏԵՐ ԳՅՈՒՄԻՈՅՑԱՄԱՐ ԹԻՎ ԱՐՁԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑԻ ԿԱՌԱՅՆԱՆ ՏԵՐԱԿԱՊՄԱՆ ԱՆԱԶԱՆԱՄԱՐԱՇԽԱՅԻ ՓԱՆՏԱԹՐԵՆԻ ՄԵՆԱԿՈՒՄ		
ԱՆԱԶԱՆՐԱՆ					
			ՆԵԴՐԱԴԱՐԱՎԱՅԻՆ ՈՐՈՂՈՒՄ		
			ՓՈՒԼ	ԹԵՐԹ	ԹԵՐԹԵՐ
			Ա	2	10
			ԳԼԱՍՊՈՐ ԲԱՏԱԿԱՐԳԻԾ ԱՐՏԱԹԻՆ ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԳՐԱՄԱՆ, ԿՈՅՈՒՄ, ՈՐՈՂԱՄԱՆ, ԲԱՄԱԿԱՐԳԵՐՈՒ Մ 1:1000		

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՍԽԵՄԱ

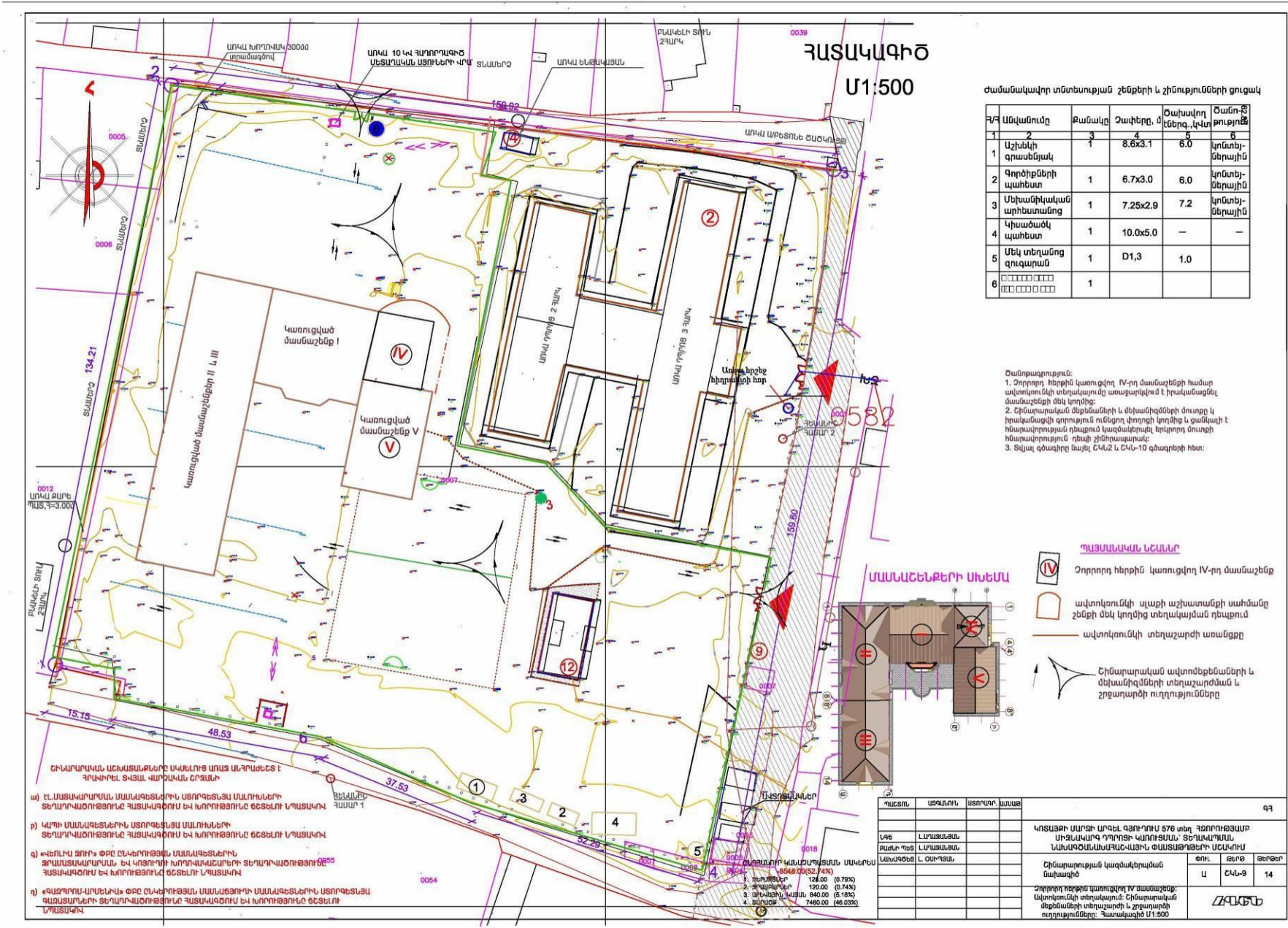

ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ
Մ1:500

ժամանակավոր տնտեսության շենքերի և շինությունների ցուցակ

Գ/Բ	Անվանումը	Քանակը	Չափերը, մ	Օտիսավոր կենդ. կ.վտ	Օտնոթ թություն
1	Աշխենի գրասենյակ	1	8.6x3.1	6.0	կրճարային
2	Գործիչների պահեստ	1	6.7x3.0	6.0	կրճարային
3	Մեխանիկական արհեստանոց	1	7.25x2.9	7.2	կրճարային
4	Կիսածածկ պահեստ	1	10.0x5.0	—	—
5	Մեկ տեղանոց զուգարան	1	D1,3	1.0	—
6	Օրհնատեղ	1			

- Օմտրագրություն:
- Չորրորդ հերթին կառուցվող IV-րդ մասնաշենքի համար ավտոկուռնիկ տեղակայումը առաջարկվում է իրականացնել մասնաշենքի մեկ կողմից:
  - Շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների մուտքը կ իրականացվի գործարարի ու մեքուր փողոցի կողմից և ցամաքի է հնարավորության դեպքում կազմակերպվի երկրորդ մուտքի հնարավորություն դեպի շինությանը:
  - Տվյալ գծագիրը նախ էՄՆ2 և ՀՄՆ-10 գծագրերի հետ:

- ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԼԵՃԱՆԻ**
- Չորրորդ հերթին կառուցվող IV-րդ մասնաշենք
  - ավտոկուռնիկ սլաքի աշխատանքի սահմանը շենքի մեկ կողմից տեղակայված դեպքում
  - ավտոկուռնիկ տեղաշարժի առանցքը
  - Շինարարական ավտոմեքենաների և մեխանիզմների տեղաշարժման և շրջապարի ուղղությունները

ՊԱՇՏՈՒ	ԱՐԶԱՆՈՒ	ԱՍԻՐԱԴՐ	ԱՄՍԱՅ	ԳԳ
ԼՈՅՐ	ԼՄՐԱՑԱՑԱՑ			ԿՐՏԱՅՈՒ ՍՄՐՈՒ ԿՐԱՆ ԳՈՐԴՈՒՄ 576 ՍՈՒ ԳՈՐԴՈՒՅԱԿ ՍԻՋԱԿԱՐԳ ԴՊՈՒՄ ԿՈՐԻՏՐ ԿՈՐԻՏՐԱՆ ԵՐԱԿԱՎՈՒՄԱՆ ՆԱԽԱԳՅԱՆԱՄԱՐԱՆԱՆԻ ՓԱՆՏՅԱՆՈՒՄՈՒ ՄԵՆԱԴՈՒՄ
ՔԱՆՈՒ ՊԵՏ	ԼՄՐԱՑԱՑԱՑ			
ՆԱԽԱԳՅՈՒՆ	Լ ՕՍՊՐՅԱՆ			
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԱՆ ԱՆԿՁԻՆ				Ժող. Ժող. Ժող. Ժող.
1. Մեքենաների 120.00 (0.73%) 2. Գրասենյակ 120.00 (0.74%) 3. Մեքենաների 840.00 (5.18%) 4. Մուտքի 7460.00 (46.35%)				Լ ՀՄՆ-9 14
Չորրորդ հերթին կառուցվող IV մասնաշենք: Ավտոկուռնիկ տեղակայում: Շինարարական մեքենաների տեղաշարժի և շրջապարի ուղղությունները: Հատակագիծ Մ1:500				ՀԻՍԵՆ

- ԾԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՑՈՒՆԻ ԱՎՅԵՆՈՒՄ ԱՐԴՈՒՄԵՇՏ Է ԳՐԱԿԻՆԻ ՏՎՅԱԿԱՆ ԿՐՏԱԿԱՆ ԵՋԱՆԻ
- Ա. ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ԱՄՍԱԿՑՆԵՐԻ ԱՏՈՐԳԵՏԱԿ ԱՍՈՒՆԵՐԻ ՏԵՐԱՐԱԿՈՒՅՈՒՅՈՒՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾՆ ԵՎ ԽՈՒՌԻՅՈՒՆ ԵՇԵՆՈՒ ԼՊԱՏԱԿՈՒ
  - ԿՐԻ ԱՄՍԱԿՑՆԵՐԻ ԱՏՈՐԳԵՏԱԿ ԱՍՈՒՆԵՐԻ ՏԵՐԱՐԱԿՈՒՅՈՒՅՈՒՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾՆ ԵՎ ԽՈՒՌԻՅՈՒՆ ԵՇԵՆՈՒ ԼՊԱՏԱԿՈՒ
  - «ԵՆՈՒԿ ՏՈՒՐ» ՓԲ ԵՎԻՐՈՒՅՈՒՄ ԱՄՍԱԿՑՆԵՐԻ ՋՐԱՄԱՏԱՐԱՐՄԱՆ ԵՎ ԿՐՈՒՄԻ ԽՈՒՐԱՎԱՇԱՐԻ ՏԵՐԱՐԱԿՈՒՅՈՒՅՈՒՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾՆ ԵՎ ԽՈՒՌԻՅՈՒՆ ԵՇԵՆՈՒ ԼՊԱՏԱԿՈՒ
  - «ԳՎԵՐՈՒՄ-ՄՐԵՆԻՍ» ՓԲ ԵՎԻՐՈՒՅՈՒՄ ԱՄՍԱԿՑՈՒՄ ԱՄՍԱԿՑՆԵՐԻ ԱՏՈՐԳԵՏԱԿ ՊԱՏԱՐԱՐՄԵՐԻ ՏԵՐԱՐԱԿՈՒՅՈՒՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾՆ ԵՎ ԽՈՒՌԻՅՈՒՆ ԵՇԵՆՈՒ ԼՊԱՏԱԿՈՒ

**ՀԱՎԵԼՎԱԾ 7. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ
ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ ՊՈԱԿ**

REPUBLIC OF ARMENIA
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY
AND ETHNOGRAPHY SONP

РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ
НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК
ИНСТИТУТ АРХЕОЛОГИИ
И ЭТНОГРАФИИ ГНКО

12. 11. 2024 թ.

N 2470 - 407

«ՀԳՇՆ» ընկերության տնօրեն
Վ. Հովասափյանին

Հարգելի՛ պարոն Հովասափյան,

Ի պատասխան Զեր 04.11.2024 թ. դիմումի հայտնում ենք, որ ՀՀ Կոտայքի մարզի Նոր Հաճըն համայնքի Արգել բնակավայրի Վ. Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոցի տարածքում (հողամասի մակերեսը՝ 2.2 հա, կադաստրային ծածկագիրը՝ 07-014-0066-0007, կենտրոնական հատվածի աշխ. կոորդինատ. 40°22'33.14"N 44°35'28.90"E), որտեղ նախատեսվում է իրականացնել նոր դպրոցի կառուցապատում, իրականացվել է հնագիտական վերգետնյա ուսումնասիրություն (կատարող՝ ինստիտուտի գիտաշխատող, պ.գ.թ. Ավետիս Գրիգորյան), որի արդյունքում պարզվել է հետևյալը.

- Նախագծվող կրթահամալիրը գտնվելու է Արգելի Վ. Անանյանի անվան գործող միջնակարգ դպրոցի տարածքում՝ շենքի անմիջական հարևանությամբ:

- Հետախուզված տարածքում են գտնվում դպրոցի ֆուտբոլի մարզադաշտը, խաղահրապարակները, դպրոցի այգին, լքված մի շինություն և դրանց հարակից տարածքները՝ հարթեցված խոտածածկույթով, իսկ առանձին հատվածներ՝ նաև ասֆալտապատ (բոլորն էլ անմխիթար վիճակում) և ակնհայտ է, որ հետախուզված տարածքում անխաթար մակերևութային հողաշերտեր չկան:

Հնագիտական տեղագնություն.

- Հետախուզված տարածքում հնագիտական (պատմամշակութային) որևէ հուշարձան (կառույցներ, կոթողներ կամ դրանց մասեր) չի փաստագրվել:

- Հետախուզված տարածքի մակերեսի գնությամբ չեն հայտնաբերվել հնագիտական գտածոներ (խեցեղեկորներ կամ այլ առարկաներ):

Արսեն Բոբոկյան

Ինստիտուտի տնօրեն

Երևան 0025, Չարենցի փող. 15, հեռ. / ֆաքս (37410) 55-68-96
Ереван 0025, ул. Чаренца 15, тел. / факс (37410) 55-68-96
Yerevan 0025, Charents str. 15, tel. / fax (37410) 55-68-96
E-mail: arsen.bobokhyan@sci.am

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 8. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ (ԲԿՊ)

Օրագրի գործողություններ	Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություններ	Առաջարկվող մեղմացնող միջոցառումներ	Պատասխանատու մարմին
Ն Ա Խ Ա Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր Ա Կ Ա Ն Փ ՈՒ Լ			
1. Հանրային լուսմներ, հանրության իրազեկում	Հանրության ոչ պատշաճ տեղեկացվածությունը և հնարավոր բողոքները կարող են նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամկետների ձգձգման պատճառ դառնալ:	1.1. Նոր դպրոցի կառուցման նախագծի և ԲԿՊ-ի վերաբերյալ առաջին հանրային քննարկումը անցկացրվել է 2024թ. դեկտեմբերի 17-ին, ժամը՝ 11:00-ին, Կոտայքի մարզի Նոր Հաճըն համայնքի Արգել բնակավայրի վարչական շենքում: 1.2. Հանրային քննարկման հայտարարությունը օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տպագրվել է «Առավոտ» օրաթերթի 14.11.2024 համարում:	«ՀԳՇՆ» ՍՊԸ, ՀՏԶ
2. Մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերի պատրաստում	ԲԿՊ-ի պահանջներն անհրաժեշտ է հաշվի առնել աշխատանքային նախագծում, որի արդյունքում հնարավոր են բնապահպանական բացասական ազդեցություններ՝ բնակելի համալիրի շինարարության և շահագործման փուլերում:	2.1. Աշխատանքային նախագիծը անհրաժեշտ է մշակել հաշվի առնելով ԲԿՊ-ում պլանավորված մեղմացնող միջոցառումները, որոնք պետք է ներառված լինեն նաև կապալառուի պայմանագրային փաստաթղթերում:	«ՀԳՇՆ» ՍՊԸ, ՀՏԶ
Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ Ա Ն Փ ՈՒ Լ			
Առողջություն և աշխատանքային անվտանգություն			
3. Շինարարական հրապարակի բոլոր գործողությունները	ԲԿՊ-ի պահանջների չկատարումը և դպրոցի կառուցման բնապահպանական պահանջների մասին տեղեկատվության պակասը կարող են շրջակա միջավայրի վատթարացման պատճառ դառնալ: Շինարարակի ոչ պաշտած կազմակերպման պատճառով աշխատողների, ինչպես նաև շինարարակի մերձակայքում բնակվող մարդկանց ցանկացած վնասվածքը անընդունելի է:	3.1. Անհրաժեշտ է նշանակել բնապահպանական/ աշխատանքային անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շինհրապարակում: 3.2. Անհրաժեշտ է ձեռնարկել միջոցառումներ կողմնակի անձանց մուտքը շինհրապարակ արգելելու համար. (ցանկապատում, պահակակետ և այլ): 3.3. Անհրաժեշտ է բացառել անվտանգության կանոնների խախտման դեպքերը (օր. չհսկված էլեկտրական գործիքների առկայությունը շինհրապարակում և այլն): 3.4. Անհրաժեշտ է ապահովել կրակմարիչի առկայությունը և դրանց հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակում և կիրառվող տեխնիկայում: 3.5. Անհրաժեշտ է ապահովել առաջին բուժ օգնության միջոցների առկայությունը և դրանց հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակում: 3.6. Բանվորական և այլ անձնակազմը պետք է ապահովվի սեզոնային արտահագուստով և այլ անհատական պաշտպանության միջոցներով, որոնք պետք է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ):	ՀՏԶ, Կապալառու

		<p>3.7. Աշխատանքային անվտանգության և առողջության հետ կապված միջադեպերը պետք է գրանցել:</p> <p>3.8. Աշխատողները պետք է անցնեն աշխատանքի անվտանգության հրահանգավորում, ինչը պատշաճորեն պետք է գրանցվի համապատասխան գրանցամատյանում:</p> <p>3.9. Խստորեն պետք է պահպանվեն ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության պահանջներն ու նորմերը:</p>	
Հանրության հետ կապ և հանրային իրազեկում			
<p>4. Հանրության իրազեկման բարձրացում, բողոքարկման մեխանիզմ</p>	<p>Ազդակիրների թերի իրազեկվածությունը, տեղեկատվության և փոխըմբռնման պակասը կարող է հանգեցնել դժգոհությունների, որի արդյունքում հնարավոր են նախատեսվող գործունեության ժամկետների հետաձգումներ:</p>	<p>4.1. Շինարարական աշխատանքները սկսելուց առաջ անհրաժեշտ է տեղադրել ցուցանակներ / տեղեկատվական վահանակներ, որոնք պարունակում են տեղեկատվություն շինարար կազմակերպության, նրա գտնվելու վայրի, աշխատանքային ժամերի, պատասխանատու անձանց և նրանց հեռախոսահամարների/ էլեկտրոնային հասցեների մասին:</p> <p>4.2. Շին հրապարակում անհրաժեշտ է ունենալ բողոքների գրանցամատյան և նշանակել պատասխանատու անձ, ով 15 օրյա ժամկետում պետք է պատասխանի դիմորդին՝ հարցի լուծման վերաբերյալ:</p>	<p>ՀՏՁՀ, Կապալառու</p>
Շրջակա միջավայրի պահպանություն			
<p>5. Հողային աշխատանքներ, շինանյութերի փոխադրումներ, շինարարական այլ աշխատանքներ</p>	<p>1. Տրանսպորտային միջոցների երթևեկությունից, ինչպես նաև շին տեխնիկայի շահագործումից առաջացած փոշու և այլ արտանետումների ազդեցությունը:</p> <p>2. Շին. աշխատանքների արդյունքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակի աճի հետևանքով ազդեցությունը:</p>	<p>5.1. Օդի աղտոտման և փոշու կառավարում</p> <p>5.1.1. Փոշու արտանետումները նվազագույնի հասցնելու նպատակով շինհրապարակի տարածքում պարբերական ջրցանումների իրականացում:</p> <p>5.1.2. Օդի որակի չափագրումների իրականացում ըստ անհրաժեշտության՝ ազդակակիր անձանց բողոքների դեպքում:</p> <p>5.1.3. Անհրաժեշտ է նվազագույնի հասցնել շինհրապարակում պահվող նյութերի և թափոնների քանակը և պահել կուտակված նյութերը հնարավորինս ծածկված վիճակում փոշու հնարավոր տարածումից խուսափելու համար:</p> <p>5.1.4. Շրջակա տարածքները (մայթերը, ճանապարհները) պետք է զերծ պահվեն շինարարական աղբից՝ փոշին նվազագույնի հասցնելու նպատակով</p> <p>5.1.5. Անհրաժեշտ է սահմանափակել մեքենաների արագությունը փոշու քանակը նվազեցնելու նպատակով:</p> <p>5.1.6. Անհրաժեշտ է ապահովել շին հրապարակ մուտք գործող և լքող մեքենաների անվադողերի լվացումը:</p> <p>5.2. Աղմուկի և թրթռումների կառավարում</p> <p>5.2.1. Շին. հրապարակում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին, իսկ չափագրումներ կիրականացվեն ըստ սահմանված ժամանակացույցի:</p> <p>5.2.2. Աղմկահարույց աշխատանքների իրականացում օրվա ցերեկային ժամերին՝ սահմանափակվելով միայն թույլատրված ժամերի միջակայքում:</p>	<p>ՀՏՁՀ, Կապալառու</p>

		<p>5.2.3. Մեքենաների ապահովում խլացուցիչներով: Անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործման բացառում:</p> <p>5.2.4. Շինարարության մեջ ներգրավված բանվորներին ԱՊՄ-ով, այդ թվում՝ ականջակալներով, ապահովում:</p> <p>5.3. Կենսաբազմազանության պահպանության կառավարում</p> <p>5.3.1. Հնարավոր վնասման ենթակա ծառերի և թփերի պահպանման միջոցառումների իրականացում՝ ուղղված դրանք պաշտպանությանը շին գործողություններից, թափոնների տեղադրումից, փոշու ազդեցությունից (պաշտպանիչ պաստառներ, ջրցանում) և հնարավոր այլ ազդեցություններից:</p> <p>5.3.2. Էնդեմիկ կամ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների և կենդանատեսակների նույնականացման համար համապատասխան ճանաչողական պաստառների կիրառում՝ դրանց հայտնաբերման, և անհրաժեշտության դեպքում՝ պահպանության միջոցառումներ ձեռնարկելու համար:</p>	
Շինարարական հրապարակի կազմակերպում			
<p>6. Շինհրապարակի կազմակերպում</p>	<p>Շինհրապարակի ոչ ճիշտ կազմակերպումից բխող ազդեցություններ</p>	<p>6.1. Շին հրապարակն անհրաժեշտ է կազմակերպել բացառապես կառուցապատման ենթակա տարածքի ներսում:</p> <p>6.2. Շին. հրապարակի կազմակերպման սխեմայում պետք է նշված լինեն շին. նյութերի պահեստավորման, նյութերի և թափոնների ժամանակավոր կուտակման տեղերը, մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղերը և այլն:</p> <p>6.3. Անհրաժեշտ է նախատեսել ավազի, ցեմենտի, այլ սորուն նյութերի, հողային զանգվածների, ինչպես նաև շինարարական աղբի պահեստավորումը փակ տարածքներում կամ դրանց ծածկումն անթափանց թաղանթներով:</p> <p>6.4. Անհրաժեշտ է իրականացնել շինհրապարակի ցանկապատում, համապատասխան տեղեկատվական ցուցանակի ու մուտքն արգելող նշանների տեղադրում:</p> <p>6.5. Անհրաժեշտ է իրականացնել շենք ծածկումը շինարարությանը համապատասխան բարձրությամբ անթափանց թաղանթով:</p> <p>6.6. Անհրաժեշտ է նվազագույնի հասցնել բաց տեղամասերի քանակը, հետլիցքն իրականացնել հնարավորինս կարճ ժամկետներում, տեղադրել նախագուշացնող նշաններ:</p> <p>6.7. Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն շինհրապարակի տարածքից դուրս՝ համայնքում գործող մասնագիտացված լվացման կետերում:</p>	<p>ՀՏՁՀ, Կապալառու</p>
Երթևեկության կառավարում			
<p>7. Շինհրապարակ մուտք ու ելք գործող</p>	<p>Երթևեկության հնարավոր ազդեցություններն են.</p>	<p>7.1. Մեքենաների և բեռնատարների երթևեկությունը անհրաժեշտ է կազմակերպել հասարակական երթևեկությանը և հիմնական հանրային ճանապարհին</p>	<p>ՀՏՁՀ, Կապալառու</p>

<p>մեքենաներ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • երթևեկության խափանումներ • երթևեկության հետ կապված վտանգներ և անվտանգության խնդիրներ • փոշու, աղմուկի և թրթռումների մակարդակի աճ • հասարակական ճանապարհների վրա ցեխի և շին աղբի տարածում • շինարարական ծանր սարքավորումների և փոխադրամիջոցների կողմից ճանապարհների վնաս 	<p>նվազագույն անհարմարություններ և վնաս պատճառելու սկզբունքով;</p> <p>7.2. Անհրաժեշտության դեպքում, ձեռնարկել ճանապարհին հասցրած վնասների վերականգման աշխատանքներ՝ ապահովելով ճանապարհների նախնական վիճակը:</p> <p>7.3. Դեպի շինարարական հրապարակ մուտքն ու ելքը պետք է կազմակերպել ընդհանուր երթևեկության և հասարակական անվտանգության համար նվազագույն խոչընդոտներով:</p> <p>7.4. Անհրաժեշտ է խուսափել գործողություններից, որոնք կարող են ճանապարհների խցանումների պատճառ դառնալ:</p> <p>7.5. Մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղին անհրաժեշտ է կազմակերպել միայն սահմանված վայրերում:</p> <p>7.6. Անհրաժեշտ է ապահովել բեռնատարների ծածկով երթևեկումը շինհրապարակը լքելիս:</p> <p>7.7. Անհրաժեշտ է իրականացնել փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակի կանոնավոր գնում՝ վառելիքի և յուղի արտահոսքը կանխելու համար:</p> <p>7.8. Անհրաժեշտ է դադարեցնել արտահոսքեր ունեցող մեքենաների աշխատանքը և դրանք փոխարինել պատշաճ վիճակում գտնվող մեքենաներով:</p>	
Արտակարգ իրավիճակների կառավարում			
<p>8. Վտանգավոր նյութերի օգտագործում և այլ արտակարգ իրավիճակների դեպքեր (դժբախտ պատահարներ և այլն)</p>	<p>Վառելիքի, յուղի կամ այլ թունավոր նյութերի արտահոսքի պատճառով հնարավոր է վտանգավոր նյութերի թափանցում հողի մեջ:</p>	<p>8.1. Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;</p> <p>8.2. Շինհրապարակը պետք է ապահովված լինի արտահոսքը կանխող/մաքրող սարքավորումներով՝ հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու համար:</p> <p>8.3. Վտանգավոր նյութերի կառավարումը պետք է իրականացնել համապատասխան ՀՀ օրենսդրական պահանջներին;</p> <p>8.4. Վտանգավոր նյութերն ու վառելիքային նյութերն պետք է պահել ծածկված, ապահով և բնական ճանապարհով օդափոխվող տարածքում՝ ապահովված անթափանց հատակով և պատնեշով:</p> <p>8.5. Շինարարական բոլոր տեղամասերում անհրաժեշտ է ապահովել արտակարգ պատահարների դեպքում կոնտակտային տվյալները, պատասխանատու անձանց և անվտանգության պատասխանատուի անուն(ները), հեռախոսահամարները պարունակող պաստառների առկայությունը:</p> <p>8.6. Շին. աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, հրշեջ հիդրանտներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն:</p> <p>8.7. Մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար:</p>	<p>ՀՏՁՀ, Կապալառու</p>

		<p>8.8. Հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում՝ ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ:</p> <p>8.9. Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների (քամու արագություն, անհողմություն, մառախուղ) դեպքում աշխատանքներն իրականացնել պահպանելով անվտանգության բոլոր կանոնները կամ շին. աշխատանքները դադարեցնել մինչ օդերևութաբանական պայմանները կլինեն բարենպաստ աշխատանքները վերսկսելու համար:</p> <p>8.10. Արտակարգ պատահարի դեպքում դրանք պետք է գրանցվեն համապատասխան գրանամատյանում:</p>	
Թափոնների և նյութերի կառավարում			
<p>9. Շինհրապարակ և շինարարական աշխատանքներ</p>	<p>Շին աղբի տեղադրումը անհամապատասխան վայրերում, ջրահեռացման համակարգ ներթափանցող թափոնները և աղտոտիչները և շինարարական այն նյութերը, որոնք չեն մաքրվում շինհրապարակից, իրենցից ներկայացնում են պոտենցիալ վտանգ:</p>	<p>9.1. Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:</p> <p>9.2. Կանոնավոր կերպով (ամենաուշը 3 օրը մեկ) շինհրապարակից անհրաժեշտ է հեռացնել շին. թափոններն ու աղբը՝ փոշու և շին աղբի երկարատև կուտակումը և երթևեկության խոչընդոտները կանխելու համար:</p> <p>9.3. Շին հրապարակի տարածքում անհրաժեշտ է հատկացնել շին. աղբի նախնական կուտակման վայր:</p> <p>9.4. Շինարարական աղբը անհրաժեշտ է տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր՝ հատուկ սահմանված երթուղով:</p> <p>9.5. Շինարարական հավաքված վտանգավոր թափոնները պետք է պատշաճ կերպով հավաքվեն և հեռացվեն համապատասխան արտոնագիր ունեցող կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:</p> <p>9.6. Պետք է կատարվեն թափոնների հեռացման վերաբերյալ համապատասխան գրանցումներ/գրառումներ՝ որպես սպացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ և նախատեսվածի համաձայն:</p> <p>9.7. Կենցաղային աղբի հավաքումը պետք է իրականացվի դրա համար նախատեսված տարրաներում և պարբերաբար հեռացվի համապատասխան աղբահավաք կազմակերպության կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:</p> <p>9.8. Անհրաժեշտ է բացառել շինանյութերի և շին. աղբի կուտակումը շինհրապարակից դուրս՝ մասնավոր կամ հասարակական տարածքում, ինչպես նաև շին. աղբի հեռացման նպատակով հասարակական աղբամանների օգտագործումը:</p>	<p>ՀՏՁՀ, Կապալառու</p>
Աշխատողների վերապատրաստում			
<p>10. Աշխատողների վերապատրաստում</p>	<p>Թերի իրազեկվածության և տեղեկատվության պակասից բխող ազդեցություններ:</p>	<p>10.1. Անհրաժեշտ է իրականացնել բոլոր աշխատողների համար ԲԿՊ պահանջների մասին դասընթացներ՝ այդ թվում թափոնների ճիշտ կառավարման, տարածքը մաքուր պահելու և այլն:</p>	<p>ՀՏՁՀ, Կապալառու</p>

		10.2. Բոլոր աշխատողներին անհրաժեշտ է իրազեկել աշխատանքի անվտանգության և տարբեր արտակարգ իրավիճակների դեպքում ձեռնարկվող միջոցառումների վերաբերյալ;	
Աշխատանքային տեղամասի վերականգնում, բարեկարգում, տարածքի կանաչապատում			
11. Շինհրապարակի վերականգնում, տարածքի բարեկարգում 12. Կանաչապատում	Անհրաժեշտ է շինհրապարակից հեռացնել շին. տեխնիկան, բոլոր շին պարագաները, շինարարական նյութերը , թափոնները և այլն:	12.1. Շինհրապարակից անհրաժեշտ է հեռացնել շինարարության հետ կապված բոլոր պարագաները, այդ թվում՝ չօգտագործված նյութերը, թափոնները, մեքենաները, սարքավորումները, ցանկապատը և այլն: 12.2. Անհրաժեշտ է վերականգնել բոլոր վնասված կամ տեղահանված կոմունիկացիաները; 12.3. Անհրաժեշտ է մաքրել շինհրապարակը կենցաղային և այլ աղբից, հեռացնել յուղի, վառելիքի արտահոսքի հետքերը; 12.4. Անհրաժեշտ է կատարել նախագծով նախատեսված բարեկարգման աշխատանքները: 12.5. Անհրաժեշտ է ապահովել կանաչապատման աշխատանքները՝ դրանք համաձայնեցնելով Նոր Հաճրնիի համայնքապետարանի հետ:	ՀՏԶ, Կապալառու
Հ Ե Տ Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր Ա Կ Ա Ն Շ Ա Հ Ա Գ Ո Ր Ծ Մ Ա Ն Փ Ո Ի Լ			
13. Թերությունների վերացման աշխատանքներ	Շինարարական փուլի համար սահմանված բոլոր ազդեցությունները	13.1. Անհրաժեշտ է ապահովել նախագծով նախատեսված բոլոր աշխատանքների պատճած իրականացումը:	ՀՏԶ, Կապալառու

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 9. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ/ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ՊԼԱՆ

Վայր/ Գործողություն/ Փուլ	Մոնիտորինգի ենթակա պարամետրեր	Մոնիտորինգի կետեր	Մոնիտորինգի գործիքներ/ մեթոդներ	Բնապահպանական գործողությունների ցուցանիշ	Պատասխանատուներ	Մոնիտորինգի հաճախականություն
Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ Ա Ն Փ ՈՒ Լ						
1. Հանրային լուսամներ և կապը հանրության հետ	- Հանրության տեղեկացվածությունը շինարարության փուլերի վերաբերյալ - Ազդակիր կողմերի տեղեկացվածությունտ ԲԱՄ-ի վերաբերյալ	շին. հրապարակ	- փաստաթղթերի ստուգումներ, - տուգայցեր շին տեղամասեր, - հանրային լուսամներ, - բողոքների գրանցամատյանի ստուգումներ	Բողոքներին արձագանքման մեխանիզմն իրականացվել է բոլոր պահանջներին համապատասխան	ՀՏԶ, կապալառու	Հանրային լուսամները շին աշխատանքները սկսելուց առաջ, ԲԱՄ-ը
2. Շրջակա միջավայրի պահպանություն	- փոշու և այլ օդի աղտոտիչների արտանետումներ, - աղմուկի և թրթռումների մակարդակի բարձրացում	շին. հրապարակ,	- ակնադիտական ստուգումներ՝ շին. հրապարակ ստուգայցերի միջոցով, - բողոքների գրանցամատյանի գրառումների ստուգում; - փոշու, աղմուկի, թրթռումների մակարդակների գործիքային չափում և վերլուծություն:	- գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը, - փոշու, աղմուկի և թրթռումների մակարդակը գտնվում է ՀՀ գործող նորմերի սահմաններում	ՀՏԶ, կապալառու	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
3. Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրեր	- շին աղբի և թափոնների տեղադրման գտնվելու վայրը և կառավարումը:	Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրի հարևանությամբ բնակչությանը պատճառված անհարմարություններ:	- փաստաթղթերի ստուգում	- Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրը համապատասխանում է պետ. մարմինների կողմից թույլատրված տարածքին, - գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը	ՀՏԶ, կապալառու	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
4. Երթևեկության և մոտեցման ուղիների կառավարումը	- երթուղիների և մոտեցման ուղիների գտնվելու վայրերը; - հարևան բնակչությանը պատճառվող անհարմարությունները և անվտանգության հարցերը, ճանապարհներին և այլ կառույցներին պատճառվող վնասներ:	Ճանապարհների օգտագործում սարքավորումների և նյութերի տեղափոխության համար, շին. հրապարակի մոտեցման մուտքերը	- փաստաթղթերի ստուգում, - շինհրապարակ կատարած ստուգայցեր	- երթևեկության և մոտեցման ուղիների համապատասխանությունը, - գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը	ՀՏԶ, կապալառու	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
5. Թափոնների և շին. նյութերի կառավարում	- Շինարարական թափոնների և նյութերի կառավարումը	շին. հրապարակ	- փաստաթղթերի ստուգում, - շինհրապարակ, թափոնավայրեր կատարած ստուգայցեր	- շին աղբը, կենցաղային աղբը, ոչ պիտանի և ավելցուկային նյութերի քանակ-	ՀՏԶ, կապալառու	

	շինարարության ընթացքում			ները կառավարվում են Պլանին համապատասխան և տեղադրվում են միայն թույլատրված վայրում, - թափոնների գրանցամատյանը մշակված է և պատշաճ վարվում է:		
6. Շինհրապարակի վերականգնում, բանվորական հագուստի, անվտանգության կանոնների, սանիտարահիգիենիկ պահպանում, կանաչապատում և տարածքի բարեկարգում	- շինհրապարակը մաքրված է, նյութերը և թափոնները հեռացված են, - բոլոր մակերեսները, այդ թվում՝ ժամանակավոր օգտագործված տարածքները վերականգնված են, - շինհրապարակի տարածքը բարեկարգված է:	Տեղամասեր կատարած ստուգայցեր	- Աշխատողների սանիտարահիգիենիկ պայմանները համապատասխանում են ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թ. սեպտեմբերի 19-ի N 15-Ն հրամանով հաստատված «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարակենցաղային սենքերի» N 2.2.8-003-12 սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներին: - Շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանման ուղղված մոնիթորինգն իրականացված է: - Շինհրապարակի վերականգնման և բարեկարգման պլանն առկա է: - Բոլոր մակերեսներն՝ այդ թվում՝ ժամանակավոր օգտագործված տարածքները վերականգնված են մինչև սկզբնական վիճակը:	- Պահպանված են շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանման ուղղված մոնիթորինգն իրականացված է: - ամբողջ շին աղբը, նյութերի մնացորդները և սարքավորումները հեռացված են շինհրապարակից,	ՀՏՁՀ, կապալառու	
Շ Ա Հ Ա Գ Ո Ր Ծ Մ Ա Ն (Թ Ե Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ն Ե Ր Ի Վ Ե Ր Ա Ց Մ Ա Ն) Փ ՈՒ Լ						
7. Թերությունների վերացման աշխատանքներ	- Աղմուկի, օդի աղտոտիչների և այլ բնապահպանական ազդեցություններ	բնակելի համալիրի տարածքի սահմաններում	Չափումներ	Աղմուկի, թրթռումների, հողի և օդի որակի չափագրումներ՝ ստուգելու համար համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրական պահանջներին:	ՀՏՁՀ, կապալառու	
8. Տարածքի բարեկարգում	Թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ	Բարեկարգման բոլոր տեղամասերը	Ստուգայցեր	Թփերի և խոտածածկույթի սանիտարական վիճակի ստուգումներ	ՀՏՁՀ, կապալառու	

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 10. ԲՈՂՈՔԻ ԳՐԱՆՑԱՄԱՏՅԱՆԻ ՁԵՎ

Դիմումը ներկայացնելու ամիս/ ամսաթիվը	Դիմողի անուն/ ազգանունը	Դիմողի կարգավիճակը (բնակիչ, ձեռնարկատեր, այլ)	Բողոքի/ատաջարկի բովանդակությունը	Դիմողի ստորագրությունը	Դիմումի կարգավիճակը (լուծված/ ընթացքում/ փոխանցված Պատվիրատուին/ չլուծված)

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 11. ՀԱՆՐԱՑԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿ ԵՎ ԱՎԱԳԱՆՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ 1

Կոտայքի մարզի Նոր Հաճրն համայնքի Արզել բնակավայրի միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման վերաբերյալ

(1-ին հանրային քննարկում)

17.12.2024թ.

Գ. Արզել

2024թ. դեկտեմբերի 27-ին ժ. 11:00-ին ՀՀ Կոտայքի մարզի Նոր Հաճրն համայնքի Արզել բնակավայրի վարչական շենքում (հասցե՝ Կոտայքի մարզ, Գ. Արզել 11-րդ փողոց, 3 շենք) տեղի ունեցավ նոր դպրոցի կառուցման նախագծի և նախատեսվող գործունեության ընթացքում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման վերաբերյալ առաջին հանրային քննարկումը:

ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հանրային քննարկման վերաբերյալ հայտարարությունը հասանելի է եղել հանրության համար, իսկ շահագրգիռ հանրությունը հնարավորություն է ունեցել իր առաջարկությունները, դիտողություններն ու կարծիքները գրավոր ուղարկել նաև Նոր Հաճրնի համայնքապետարան, ինչպես նաև նախօրոք գրանցվել հանրային քննարկումներին մասնակցելու համար:

Հանրային քննարկմանը մասնակցել են Նոր Հաճրնի համայնքապետարանի, Արզելի մրջնակարգ դպրոցի, Պատվիարտու (Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ՝ ՀՏՁՀ), նախագծող և կառուցապատող ընկերությունների ներկայացուցիչները, ինչպես նաև Արզել համայնքի բնակիչները:

Նախագծի ներկայացում և քննարկում

Նոր Հաճրնի համայնքապետարանին քաղաքաշինության բաժնի ներկայացուցիչ Գ. Մարգարյանը հանդես եկավ բացման խոսքով, և ողջունեց հանդիպման մասնակիցներին: Նա նշեց, որ ՀՏՁՀ նախաձեռնությամբ մշակվել է Արզելի միջնակարգ դպրոցի կառուցման նախագիծը, որը համաձայն ՀՀ օրենսդրության ենթակա է բնապահպանական փորձաքննության և այսօր հանրային քննարկման առաջին փուլն է: Նա նշեց, որ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հանրային քննարկման վերաբերյալ հայտարարությունը հասանելի է եղել հանրության համար:

Այնուհետև նա խոսքը փոխանցեց նախագծող կազմակերպության ներկայացուցչին՝ ներկայացնելու դպրոցի տեխնիկական ցուցանիշների և ճարտարապետական լուծումների վերաբերյալ մանրամասներ, ինչպես նաև նախատեսվող գործունեության բնապահպանական հացերին:

Լ. Աղաջանյանի կողմից ներկայացվող, որ դպրոցը նախատեսվում է կառուցել 576 աշակերտի համար, որը բաղկացած է լինելու 5 մասնաշենքերից, որոնք կազմում են ամբողջական համալիր և առանձնացված են սեյսմիկ կարաններով: Դպրոցի կոնստրուկտիվ սխեման ընտրվել է սեյսմակայուն շինարարության գործող նորմերի և կանոնների համաձայն, նախագծային լուծումները հիմնվել են ՀՀ քաղաքաշինական և նորմատիվ փաստաթղթերի, ՀՀ գործող շինարարական նորմերի վրա:

Նա ներկայացրեց մասնաշենքերի և հարկերի նպատակային նշանակությունը, մանրամասները դասասեյակների գոտևորվածության վերաբերյալ, հատակագծային լուծումները, որոնք ընդգրկում են դասասեյակների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտդահլիճի, հանդիսությունների սրահի, ճաշարանի հարմարություններն՝ ըստ գործող նորմերի:

Այնուհետև անդրադարձավ նախագծի շրջանակներում իրականացրած բնապահպանական և սոցիալական հնարավոր ազդեցությունների ուղղությամբ իրականացված ուսումնասիրություններին: Նա նշեց, որ բնապահպանական փորձաքննության շրջանակներում

նախատեսվում է անցկացնել ևս մեկ հանրային քննարկում, որին մասնակցելու է նաև շրջակա միջավայրի նախարարության փորձաքննական ՊՈԱԿ-ի ներկայացուցիչը, ուստի համայնքի բնակիչները նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ իրենց դիտողություններն ու առաջարկությունները ուղղելու հնարավորություններ առաջիկայում ևս կունենան:

Նա նշեց, որ բացահայտվել են ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվող բնապահպանական դրական և բացասական ազդեցությունները և առաջարկվել դրանց ուղղությամբ անհրաժեշտ մեղմացնող միջոցառումները: Նա ներկայացրեց բնապահպանական կառավարման պլանում ամփոփված բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունները, ինչպես նաև դրանց մեղմացման ուղղությամբ առաջարկվող միջոցառումները, որոնք շինարարության կապալառուի կողմից ենթակա են պարտադիր իրականացման:

Նշվեց, որ ծրագրի իրականացման արդյունքում նախատեսվող աշխատանքները չեն թողնի բացասական ազդեցություն տարածքի շրջակա միջավայրի վրա: Որոշակի բացասական ազդեցություններ կանխատեսվում են շինարարության փուլում (օր.՝ փոշի, աղմուկ, շինարարական կենցաղային աղբ), որոնք սակայն կլինեն սահմանափակ, տեղային, կունենան ժամանակավոր բնույթ և կլինեն կառավարելի:

Լ. Աղաջանյանի կողմից կարևորվեց, որ նախագծային փաստաթղթերը պարունակում են տարածքի բարելավման և կանաչապատման վերաբերյալ լուծումներ, համաձայն որի տարածքը կկանաչապատվի արժեքավոր և տեղանքի բնակլիմայական առանձնահատկություններին համապատասխանող շուրջ 300 ծառով:

Ամփոփելով իր ելույթը Լ. Աղաջանյանը նշեց, որ նախատեսվող գործունեության իրականացման արդյունքում ակնկալվում են դրական ազդեցություններ՝ պայմանավորված ուսումնական և աշխատանքային պայմանների բարելավմամբ, և նախատեսվող գործունեությունը հնարավորություն կտա դպրոցի ուսուցիչներին, աշակերտներին, և աշխատակազմին իրենց աշխատանքն ու ուսումնական անցկացնել առավել անվտանգ, բարեկարգ և հաճելի միջավայրում:

Մասնակիցների կողմից հարցեր չարվեցին:

Հանդիպումն ամփոփեց Նոր Հաճրնի համայնքապետարանի ներկայացուցիչը՝ շնորհակալություն հայտնելով հանդիպման մասնակիցներին: Նշվեց, որ առաջիկա ավագանու նիստից հետո կորամադրվի նաև ավագանու դիրքորոշումը նախատեսված գործունեության իրականացման վերաբերյալ:

Մասնակիցների ցուցակը և հանրային լսման ժամանակ իրականացված լուսանկարները ներկայացվում են տույն արձանագրությունը կից:

Քննարկումների վարող՝

Գ. Մարգարյան,
Նոր Հաճրնի համայնքապետարանի
.....

Նախաձեռնող՝

Լ. Աղաջանյան,
«ՀՇՇԼ» ՄՊԸ, նախագծի գլխավոր
ինժեներ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

«17» դեկտեմբեր 2024 թ
Ժամը 11:00

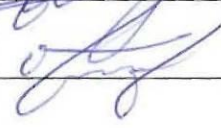
ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ՀՀ Կոտայքի մարզի Արգել բնակավայրում մինչև 2026թ-ը կառուցվող կրթահամալիրների ծրագրի
ՇՄԱԳ առաջին հանրային լսման

N	Ազգանուն, անուն	Կազմակերպություն/ Զբաղվածություն	Հեռախոս	Ստորագրություն
1	Վահագն Զավենյան	ԸՅԳՑ, արհմիջ	077-577-021	
2	Ալիկ Կոչարյան	ՀՀԿ. Կրթական ինստիտուտ	091750300	
3	Գրիգոր Մարգարյան	Ընդհանուր մանկավարժական կազմակերպություն	098107383	
4	Պարույան Բեկա	Արգելի բնակավայր	093756925	
5	Մարգարյան Ծաղկա	Վարչական ծառայություն	93 451440	
6	Կարապետյան Գրիգոր	Պարտադիր ծառայություն	094-330-666	
7	Հակոբ Պարսադանյան	ՀԱՅԶ ՕԻՍ	093500005	
8	Ծաղկաբերյան Պարույր	«Բնակավայր» ՍՊԸ	091.696.185	
9	Արմենյան Գրիգոր	«Բնակավայր» ՍՊԸ	095-211199	
10	Արաքելյան Սարգիս	«ԿԳՇԵ» ՍՊԸ	077777911	
11	Օսկարյան Լուսինե	«ԿԳՇԵ» ՍՊԸ	055-41-56-41	

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

«17» դեկտեմբեր 2024 թ
Ժամը՝ 11:00

N	Ազգանուն, անուն	Կազմակերպություն/ Զբաղվածություն	Հեռախոս	Ստորագրություն
12	Մանուկյան Արսեն	Ինժեներ	093-68-68-83	
13	Իսկանյան Դավիթ	Տնօրեն Հանրային կենտրոնի աշխատակազմի պետ	093 846830	
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				

